Է. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1315 — ՇԱԲԱԹ 21 ՄԱՅԻՍ 1888 (Ն. Տ.) 2 ՅՈՒՆԻՍ 1888 — 22 ՌԱՄԱԶԱՆ 1305

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعليه‌ده غلطه‌ده نورادونكيان خانده (ارەولك)
غزته‌سى اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	դահեկան արծաթ		160
»	»	Վեցամսեայ	»	80
»	»	Եռամսեայ	»	40
Գաւառաց » եւ տեղական Թղթատարով	տարեկան	»	»	240
Գաւառաց համար եւ տեղական Թղթատարով	վեցամսեայ	»	»	120
Օտար երկիրներ	տարեկան	Ֆրանք		56
»	»	վեցամսեայ	»	28

Դուրս ղրկուած լրագրաց համար ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է
խմբագրութեան ղրկուած նամակ կամ գրութիւն ետ չդարձուիր.

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 21 ՄԱՅԻՍ, 1888

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՄՇՈՅ ԴԷՊՔԵՐՆ

ԵՒ ՀՌՈՄԷԱԿԱՆ ՓՐՕՓԱԿԱՆՏԱՆ

Մշոյ ցաւալի դէպքերն անշուշտ տխուր արձագանգ մը պիտի գտնեն ամեն ճշմարիտ Հայու սրտին մէջ, Լուսաւորչական թէ Հռոմէական. Մշոյ Հռոմէական առաջնորդին վրայ եղած գիշերային փորձն ըստ բաւականին ողբալի էր արդէն, և ահա ե՛ւս առաւել ահռելի եղեռնագործութեան մը լուրն առինք. Ո՛րչափ եւս ցաւալի լինէր, Գերապայծառին վրայ եղած փորձն անձնական դէպք մ'էր, և դատական իշխանութեան կը վերաբերէր յանցաւորը կամ յանցաւորները գտնել, քննել եւ պատժել. Բայց Հայոց եկեղեցւոյն վրայ եղած սրբապղծութեան գործն անհատական դէպքէ մը բոլորովին տարբեր և ծանրագոյն նշանակութիւն մ'ունէր ի հարկէ. Լուսաւորչական անհատ մը եւ Հռոմէական անհատ մը կրնան իրարու ոխ պահած լինել, և այս ոխակալութիւն կրնայ մինչև իսկ չեղեռնագործութեան յանգիլ. Բայց ո՛րչափ դառնացած պէտք է լինին զգացմունք, որպէս զի Հռոմէականներ համարձակին լուսաւորչական եկեղեցւոյ մը խաչքարերուն վրայ ապականութիւն բռնել. Խաչը Քրիստոնէութիւնն իսկ է. Ո՛չ լուսաւորչական է խաչն, ո՛չ ալ Հռոմէական. Իրենց Գերապայծառին վրայ եղած անձնական բռնութեան ցաւալի գործի մը վրէժը լուծելու համար Հռոմէականաց ոմանց Նոյն իսկ Խաչի դէմ ըրած այս սրբապղծութեան գործին ի՞նչ պէտք է ըսել. Հայ Եկեղեցւոյն դէմ ո՛րչափ Նախապաշարեալ, ո՛րչափ Թշնամական ոգւով տոգորեալ պէտք է լինի Յովհաննէս գերապայծառի փոքրիկ հօտն, մ'յս աստիճան վրէժխնդիր անհատներ յառաջ բերելու համար. Եւ ո՛րչափ աւելի ծանր դէպքեր տեղի կրնային ունենալ, եթէ Մշոյ Նորահաստատ Հռոմէական Առաջնորդութիւնը ցարդ յաջողած լինէր կրօնափոխներու ստուար խումբ մը ունենալու. Եւ ի՛նչ մեծ ամօթ ուրիշ հայրենակից ազգերու առջեւ՝ տեսնել մի և նոյն քրիստոնեայ Եկեղեցւոյ անդամները որք իրարմէ վրէժ լուծել կը կարծեն՝ խայտառակ ցոյցեր ընելով իրենց սուրբ կրօնին ամենէն սրբազան խորհրդանշանին դէմ.

Ժամանակ է որ երկուց կողմանց հոգեւոր իշխանութիւնք աչալուրջ հսկողութեամբ առաջքն առնուն հակակիր զգացումներու արծարծման և պայթման, յորմէ ծանր հետեւանքներ կրնան յառաջ գալ. Լուսաւորչական կղերն Հռոմէական Եկեղեցւոյն դէմ յարձակողական ընթացք մը չունենալով, ո՛չ ալ գրգռիչ Փրօփականտայի մը հետամուտ գտնուելով, համեմատաբար շատ աւելի դիւրաւ կարող է հանդարտութեան մէջ պահել իւր ստուար հօտը. Նոյն իրողութիւնը նոյն վստահութեամբ չենք կարող հաստատել Հռոմէական կղերին նկատմամբ. Հռոմէական պաշտօնակից մը անցեալ օր կը հարցունէր մեզ թէ ի՞նչու համար մեր յօդուածոց մէջ մերթ ընդ մերթ կը քննադատենք Հայ-Հռոմէական Պատրիարքարանի ընթացքն և իւր կղերին արարքը. Մեր պաշտօնակից բարեսրտութիւնն ա՛յնչափ յառաջ կը տանէր որ Արեւելքի յօդուածներուն ազդեցութեան կը վերագրէր զգացմանց գրգռումն Ազգին երկուց մասանց միջեւ. Քանի որ առիթն ինքնին կը ներկայանայ, կը փութանք պատասխանել մեր պաշտօնակցին. —Աշխարհ Արարատ գիտէ թէ Արեւելքի տնօրէնք և խմբագիրք կրօնային մոլեռանդութենէ վարակեալ մարդիկ չեն. Մեր ազատամտութիւն շատ անգամ մեր երեսին զարնուած է. մեր մոլեռանդութիւն՝ երբե՛ք. Մեք հռոմէականութիւնը կամ բողոքականութիւնն իբրեւ կրօն չենք հարուածեր. Ո՛չ մէկու խիղճը քննել մեր գործն է. Անկեղծ հաւատքը կը յարգենք, թէեւ տարբեր լինի մերինէն. Ինչ որ կը քննադատենք՝ լուսաւորչական Հայերն իրենց ազգային Եկեղեցիէն հեռացնելու համար ի գործ դրուած ապօրէն միջոցներն են, և անոնց արդիւնք եղած կրօնափոխութիւններն, յորս անկեղծ հաւատքը բաժին չունի բնաւ. Հայ-Հռոմէականներ մերթ ընդ մերթ կը վերադառնան ի ծոց Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ. Բայց աշխարհ Արարատ գիտէ թէ հայ կղերը Փրօփականտի չըներ, ուրիշ եկեղեցիներէ մարդ որսալու համար հնարքներ ի գործ չի դներ. Բոլորովին տարբեր է հայ-հռոմէական կղերին ուղղութիւնն, և այս տարբերութիւն է հիմն մեր յօդուածոց մէջ [illegible] կան ակնարկութեանց. Մեք Տ. Ազարեան Պատրիարքին անձին հետ խնդիր չունինք. բայց երբ իւր տնօրէնութեան ներքեւ գտնուող հայ կղերին և իւր պաշտպանութիւնը վայելող օտար կղերին ինչ ինչ արարքը կը նշմարենք իբրեւ հայ ազգութեան վնասաբեր, խղճի ազատութեան դէմ չարժած լինել չենք կարծեր բնաւ. Տեղ մը սով, երաշտութիւն կամ հրդեհ կը ծագի. ուրիշ տեղ մը Հայեր վէճ կ'ունենան իրարու հետ, կամ տեղային իշխանութեանց հետ, և ահա՛ կը տեսնէք հայ կամ օտար Փաթերներն, որք ոտքով ու գլխով կը մտնեն գործին մէջ. Հաց տալու կամ քաղաքական պաշտպանութիւն ընձեռելու խոստմամբք պարզամիտ ժողովուրդներ կը հրապուրեն, որք կրօն կը փոխեն ո՛չ թէ խղճի համոզմամբ այլ նիւթական սին ակնկալութեամբք. Ազգաց մէջ ծագած գժտութիւններէ և դժուարութիւններէ օգտիլ մեծ հնարքն է Հռոմէական կղերին, որ չի խղճար կեցած դժուարութեանց վրայ հատ մ'ալ ինք աւելցնել, կրօնային խտրութեանց և ազգային ատելութեանց որոմը ցանելով գիտութեամբ կամ յանգէտս.

Եթէ հարկ լինի մանրամասնութեանց մէջ մտնել, դիւրին է ցոյց տալ թէ գաւառաց մէջ շատ մը տեղերու կրօնափոխական շարժմունք տեղական դժուարութեանց հետեւանք են, յորս աստուածաբանութիւն, խղճի ազատութիւն եւ ուղղափառութիւն գործ չունին բնաւ. Յաջողելու համար չափազանց եռանդոտ Հռոմէական գործիչք ոմանք չեն խղճար երբեմն ապօրէն միջոցներով առաւմուր կոխել իրենց դէմ ելած դժուարութիւնները. Մատնութիւններ և զրպարտութիւններ տեղի կ'ունենան լուսաւորչական եկեղեցականներու և ուսուցիչներու դէմ, և երբ գործը մօտէն քննէք, Փրօփականտի հետամուտ օտարադաւան գործիչի մը հետքերուն վրայ կ'իյնաք. Հաւատացնել տեղային իշխանութեանց թէ Հռոմէական Հայերը միայն հաւատարիմ են, և կասկածներ գրգռելով Ազգին մեծագոյն հատուածին դէմ, դիւրութիւններ ու պաշտպանութիւններ ձեռք բերել, նոր լըսուած հնարքներ չեն.

Եւ երբ գաւառային գործոց գիտակ ամեն ոք քաջ գիտէ թէ այս կարգի հնարքներ ի՛նչպէս տեղի կ'ունենան և ի՛նչպիսի վիճակ մը կ'արտադրեն, մեր Հռոմէական պաշտօնակից կը գանգատի թէ Արեւելք փոխանակ «Կաթողիկեայ Հայ» ըսելու Կաթոլիկներուն, «Հռոմէական, Հռոմէադաւան և Պապադաւան(*)» կ'անուանէ եղեր զանոնք, որ մեծ նախատինք մ'է եղեր, և կը դառնայ յաղթանակաւ կը հարցունէ մեզ. «Միթէ լսա՞ծ էք երբեք որ Հայ-Կաթոլիկներ ալ Լուսաւորչադաւան կամ Էջմիածնադաւան մակդիրը տան Ազգին միւս մասին (*)». Կը տեսնէ՞ք, ո՛րչափ իմաստուն, ո՛րչափ մեղմ և չափաւոր է մեր միամիտ պաշտօնակից՝... Միացեալ Ընկերութեանց դէմ ըրած համբաւաւոր յարձակումէ ի վեր, կը տեսնէ՞ք ո՛րչափ հանդարտ և անպաճոյճ ուղղութիւն մ'ունի հայ-հռոմէական կղերն, որ ո՛չ իսկ Լուսաւորչադաւան կամ Էջմիածնադաւան մակդիրը կուտայ լուսաւորչական Հայերուն. Ա՛յնչափ խղճամիտ, ա՛յնչափ զգուշաւոր կղեր մը ուրիշ ի՞նչ վնաս կարող է երբեք պատճառել Ազգին լուսաւորչական մեծամասնութեան. Այսպէս կը խորհի մեր պաշտօնակից, զորոյ խղճի և մաքի ազատութիւնն իրեն թողլով, կը յուսանք ըստ բաւականին բացատրած լինել մեր երբեմնակի քննադատական ակնարկութեանց շարժառիթն. Երբ շարժառիթը վերնայ, հետեւանքն ալ անշուշտ կը վերնայ.

(*) Ամեն քրիստոնեայ եկեղեցի անխտիր ինքզինք կ'անուանէ «կաթողիկեայ». կաթողիկէութիւնն որոշիչ անուն մը չէ՛ Հռոմայ Եկեղեցւոյն համար. Ամեն ոչ-հռոմէական Եկեղեցիք «հռոմէական» մակդիրով կ'որոշեն զեկեղեցին որ զՊապն կը ճանչէ իրեն Պետ. Այսպէս կ'ըսուի Catholique Romain կամ Roman Catholic և Eglise Romaine կամ Romish Church. «Հռոմէականութիւն» ուրեմն Արեւելքի կողմէ նախատական բացատրութիւն մը չէ բնաւ.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԶՕՐԱՎԱՐ ՊՈՒԼԱՆԺԷ ... ՅՈՒ՛ՇՏ

(Թայմզին Փարիզեան Թղթակցէն.)

«Շատ անգամ Անգլիայէն նամակներ կ'ընդունիմ, որովք ինձմէ կը խնդրուի բացատրել քաղաքական կամ ընկերական դէպք մը. Ֆրանսայի նոր թեկնածուին արարք շատ հետաքրքրութիւն շարժել կը թուին յԱնգլիա. զի կարգ մը նամակներ ընդունեցի, որոց իմաստը սա է.

«Բացատրեցէ՛ք թէ ի՛նչպէս կը լինի որ Զօր. Պուլանժէ այնչափ բազմաթիւ հետեւողներ կ'ունենայ ժողովրդի մը մէջ որ ունի ողջմտութիւն, որ ծիծաղելի դառնալէ շատ կը զգուշանայ, և սակայն կը փարի մարդու մը, որ՝ հեռուէն դատելով՝ ո՛չ մի կերպիւ իրաւունք ունենալ կը թուի այնչափ ժողովրդականութեան.»

«Անգլիացւոց զօրեղ ողջմտութեան այնչափ տարօրինակ թուող երեւոյթը զարմանալի բան մը չունի սակայն. Ֆրանսայի մէջ ամեն սերունդ որ չափահաս կը լինի՝ ընդհանուր հակառակութիւն մը կը ցուցնէ օրուան կառավարութեան. Նոյն բանը տեղի կ'ունենայ հիմակ. Այն սերունդ որ 12—17 տարեկան էր 1871ին, այժմ 30—35 տարեկան է, այսինքն՝ չափահաս եղած է, և 1870ին 30—35 տարեկան եղող սերունդին կ'ըսէ որ գործէ քաշուի և տեղ բանայ իրեն. 1870ի սերնդեան տեղն անցնիլ ձըգտող այս նոր սերունդն է որ յանձին Զօր. Պուլանժէի գտած է մարդ մը, որ առաջնորդութեամբ կը յուսայ յիշխանութիւն անցնիլ. Այս երեւոյթ յաճախ տեղի կ'ունենայ Ֆրանսայի մէջ. Բայց Թագաւորի մը կամ Կայսեր մը իշխանութեան ներքև, Պուլանժէ դատի պիտի քաշուէր իբրեւ գաղտնի ընկերութեանց յարեալ մարդ, կամ իբրեւ Պետութեան դէմ դաւակամ աքսորուէր. Օր մը չպիտի տեւէր Պուլանժէի թեկնածութիւնն. Հիմակ ամեն թեկնածուք որ բիչ շատ իրաւունք ունին թեկնածութեան՝ աքսորուած են Ֆրանսայէն, և միակ ճշմարիտ և վտանգաւոր թեկնածուն չէ աքսորուած և չի կրնար աքսորուիլ. որովհետեւ պարզ քաղաքացի մ'է. Բայց իրեն պէս Հանրապետութեան տեղն անցնիլ փափաքող միւս թեկնածուք աքսորուած են. Հանրապետականք Պուլանժէի հացին եղ քսած են՝ աքսորելով Իշխաններն, և Իշխաններն ալ Պուլանժէի գաղափարին կը ծառայեն՝ անոր պէս ջատագովելով Երեսփոխանութեան լուծումն և Սահմանադրութեան վերաքննութիւնն.

«Այս է բնական և պայծառ բացատրութիւնն ժողովրդականութեան մը որ բանի մը վրայ հաստատեալ չի թուիր. Զօր. Պուլանժէի տեղ ուրիշ ո՛ և է թեկնածու նոյն բանը կրնար ընել եթէ ազատ թողուէր. Օմալի Դուքսը, Շարդրի Դուքսն և Վիքթոռ Իշխան, եթէ կարենային Ֆրանսա վերադառնալ և իշխանութեան անցնելու համար յուզում մը յարուցանել, այս պահուս նոյն արդիւնքը ձեռք բերած կը լինէին. զի հիմակ է բուն ժամանակն որ իշխանութեան համբիլ փափաքող նոր սերունդը կը շարժի, կը յուզուի և յառաջ անցնիլ կը ձգտի.»

Փեդերպուրկէ կը հեռագրուի առ Սթանտարտ թէ Ռուսիոյ դէմ գերման մամլոյն յարձակմունք աւելի Հէրպերդ Պիզմարք Կոմսին քան իւր հօր քաղաքականութեան հետեւանք են. Այս քաղաքականութիւն է՝ հանդարտեցնել ռուս Կառավարութիւնը, նորա վարկը տկարացնելով հանդերձ. Ռուսիոյ ելմտական նախարար Պ. Վիշնիկրածքի կը յուսայ սակայն թէ լաւ հունձք մը պիտի բարւոքէ երկրին ելմտական վիճակը. Ռուսիոյ քաղաքական աշխարհին տրամադրութիւնք խաղաղասէր են, և արդի պատրաստութեանց նպատակն ի Պուլկարիա միջամտութիւն չէ. Ռուսիա հինգ միլիոն անգլ. ոսկի ծախք ըրաւ Սեւ Ծովու մէջ նաւատորմ մը կազմելու համար, որ ամրան վերջերը պատրաստ պիտի լինի. Հաւանական չէ ուրեմն որ Ռուսիա ի պատերազմ դիմէ իւր պատրաստութիւններն աւարտելէ առաջ. Կաւկասիոյ հեծելոց զօրաբաժինք ամրան մարզանքներէն ետքը պիտի ղըրկուին Ռուսիոյ արեւմտեան սահմանաց վրայ. Բայց այս տնօրինութիւն պատերազմական նշանակութիւն չպիտի ունենայ. զի Ռուսիոյ միակ նպատակն է ի դէպ ժամու վճռական ազդեցութիւն մ'ի գործ դնելու կարող լինել.

Թէօյնիչէ Զայթունկ ծանուցած էր թէ Աւստրիոյ Կայսրն այցելութիւն պիտի տայ Իտալիոյ Թագաւորին. Հռոմէ կը հեռագրուի թէ այս մասին տեղեկութիւն չկայ. Այն արգելքներ որովք 1873ին անկարելի եղաւ Աւստրիոյ Կայսեր այցելութիւնն ի Հռոմ, այժմ եւս թոյլ չեն տար նոյն բանին. Աւստրիոյ-Ունկարիոյ հռոմէական-կաթոլիկ Վեհապետը չի կրնար Հռոմ երթալ և Իառանց վաւերացնելու Պապին աշխարհական իշխանութեան ջնջումն և Հռոմայ կապումն իտալեան աշխարհիկ իշխանութեան կողմէ. Եւ Ֆրանձ Եօզէֆ Կայսրն այսպիսի վաւերացում մը տալ չուզեր. Բայց միւս կողմէ, Իտալիոյ մէջ ազգային զգացումն ամեն քաղաքական պատշաճութեանց զգացումէն աւելի զօրեղ է, եւ Իտալացիք չպիտի հանդուրժեն որ իրենց ազգային ոստանէ դուրս ուրիշ տեղ մը իրենց Վեհապետ ընդունի օտար Վեհապետի մը այցելութիւնն. Ումպերդօ Թագաւոր ինք Վիէննա գացած էր, և Ֆրանձ Եօզէֆ կայսրն ալ Հռոմ պէտք է գայ, կ'ըսեն Իտալացիք.

Զարն անշուշտ դժգոհ է իւր կայսերական բնակավայրերէ. զի մեծ փափաք կը յայտնէ երկրէն դուրս ապրելու. Անցեալ տարի ամիսներով կեցաւ ի Քոփէնհակ, և այժմ ալ կը հեռագրուի թէ այս տարի սովորականէն կանուխ պիտի երթայ Դանիոյ հանդարտ մայրաքաղաքն, եւ երկար ժամանակ հոն պիտի բնակի իւր աներոջ և զոքանչին մօտ. Զարն առաջիկայ չաբթուն մէջ ճամբայ պիտի ելնէ եղեր Կաչինայէ.

—Ռուսական սահմանագլխէն եկած հեռագրեր կը ծանուցանեն թէ Գերմանիոյ դէմ ևս քան զևս բուռն թշնամութիւն ցոյց կը տրուի. Ի Լեհաստան բնակեալ Գերմանուհիք վեց շաբթուն մէջ երկրէն դուրս ելնելու հրաման ստացեր են. Ռուսիաբնակ շատ մը գերման ընտանիքներ, որոցմէ ոմանք յիսուն տարիներէ հետէ հաստատեալ են ի Ռուսիա, նմանապէս պիտի արտաքսուին, և հետեւաբար պիտի կործանին նիւթապէս. Այս լուրեր զայրոյթ կը պատճառեն Պերլինի մէջ.

—Անգլիական լրագիրք ոմանք Թեհրանի բրիտանեան նոր դեսպան Սըր Հէնրի Տ. Ուոլֆի ազդեցութեան կը վերագրեն հրատարակումն վեհ. Շահին հրովարտակին, որով կենաց և ընչից ապահովութիւն կը տրուի Պարսկաստանի ժողովրդեան. Շահն այս հրովարտակաւ կը խոստանայ քաղաքային և կրօնային օրինաց ճիշդ գործադրութիւն. Հրովարտակն ամեն մզկիթներու մէջ պիտի կարդացուի, և օրինակը պիտի հաղորդուի օտար դեսպանատանց. Ժողովրդեան ամեն դասեր գոհութիւն կ'արտայայտեն, և կը յուսացուի որ այս ապահովութեան շնորհիւ նոր թափ մը առնու վաճառականութիւնը.

—Փարիզ միշտ գայթակղական դէպք մը կ'ուզէ իւր խօսակցութեանց նիւթ ընելու համար, և Ֆրանսայի Դրամատան 500 ֆր.նոց տոմսերուն «գայթակղական» գործն այս իմաստով օրուան մեծ խնդիրն է տակաւին ի Փարիզ. Վերջին օրերս եղական տեսարան մ'էր խնայասէր միջնակարգ մարդկան անվերջանալի չարքն որք կը դիմէին Դրամատունն՝ իրենց 500 ֆր.նոցներն ոսկւոյ և արծաթի հետ փոխանակելով [illegible] առջեւ ալ կասկածելի դէմքով շատ մը մարդիկ կը պտըտէին՝ Դրամատունէն ստակ տանողներէն ոմանց հետեւելու և անոնց խնամով պահած փոքրիկ հարստութիւնը նոյն օր —կամ ուրիշ օր մը— գողնալու մտադրութեամբ.

—Լոնտոնի լրագիրք մասնաւոր կարեւորութիւն մը չեն տար Կիպրոսէ հեռագրուած ծանուցեալ լրոյն, որուն համեմատ առաջիկայ յուլիս ամսոյ մէջ Կիպրացիք հինգ քրիստոնեայէ և մէկ մահմետականէ բաղկացեալ պատուիրակութիւն մը պիտի ղրկեն եղեր յԱնգլիա, Թուրքիոյ վճարուած տարեկան հարկին ջնջումը խնդրելու. Քանի Լոնտոնի կառավարութիւնը Թուրքիոյ նկատմամբ ստանձնած մէկ պարտաւորութիւնն այսպէս ոտքի տակ առնուլ չուզեր, Կիպրացւոց պատուիրակութիւնը նշանակութիւն չի կրնար ունենալ.

—Փարիզ քաղաքին 1889 տարւոյ ելմտացոյցը կը հաւասարակշռուի 264 միլիոն 812.036 ֆր.ի ծախքով և նոյնչափ հասոյթով. Ինչպէս կ'երեւի, միայն Փարիզ քաղաքն եւրոպեան քանի մը փոքր Տէրութեանց հաւասար ելմտացոյց մ'ունի.

—)(27)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ՎԱՐԺԱՊԵՏԻՆ ԱՂՋԻԿԸ

ՊՈԼՍԱԿԱՆ ԲԱՐՔԵՐ

Բայց վախ չկար. ոչինչ կ'որոշէր, ընկղմեալ խորախորհուրդ մտածմանց մէջ. Սակայն այդ մտածմանց մէջ ունէր նախանձ մ'ալ, անբացատրելի, անհասկանալի նախանձ մը և զոր ունէր սակայն. այդ կինն ուրկէ բաժնուած էր իւր ամուսնութենէն ի վեր, զոր չէր յաճախած ամիսներէ հետէ, այդ կինը, մտածելով թէ թերեւս այս պահուս իսկ շրջապատեալ էր քծնող հետամուտներէ որք չէին պակսեր կղզւոյն մէջ, վրդովում մը կ'զգար յինքն. բայց կը վարանէր.

«Սակայն, սակայն ի՞նչ մեղք կար զայն երթալ տեսնելու մէջ միայն. արդէն դեռ մէկ քանի յանդիմանութիւններ ունէր ընելու անոր զորս մոռցած էր իւր վերջնական խզումն յայտարարած օրն. այո, այո, պիտի երթար, մի միայն տեսակցելու համար, յանդիմանելու համար.» Ժամացոյցը նայեցաւ շտապաւ, չորսը քառորդ էր անցած, քառորդ ժամ մ'ունէր դեռ. Ա՛հ, որոշած էր.

Գնաց.

ԻԴ

Գրեթէ բոլոր պանդոկներն ամայացած էին.

Արամ ու Աստղիկ կը մնային սակայն ի Կալիփսօ եւ շաբաթէ մը ի վեր արդէն Պէաւէնիս ալ Լէտայի ծայրը, որ անտառակին հետ կը կցի, փոքրիկ տնակ մը կը բնակէր զոր Արամ վարձած էր.

Աստղիկ եւ իւր ամուսինն ընդունած էին գրեթէ ամեն կիրակի իւրեանց բարեկամներուն այցելութիւնները. Ճշմարիտ հաճոյք մ'էր իրենց համար Նաւամատոյցին վրայէն, ուր սովորաբար կը խռնին հիւրերը կիրակի առաւօտ, նշմարել իւրեանց այցելու բարեկամներն՝ երկթխնելոյդ շոգենաւուն գեղեցիկ տախտակամածին վրայ ցցուած անհամբեր. Աստղիկ ու Արամ կը դիմաւորէին ցնծագին իւրեանց հիւրերն, անոնց ձեռները կը թօթվէին սիրալիր, կ'առաջնորդէին զիրենք ի պանդոկ ուր զանգակի երրորդ հարուածն ի սեղան կը կոչէր զիրենք, ու կ'ուտէին, կ'ըմպէին, կը խօսակցէին, եւ երեկոյեան դէմ կղզւոյն սովորական շրջանը կ'ընէին. Կատարեալ երջանկութիւն մ'էր այս. Այդ հիւրերու մէջ չկային Աստղիկի հայրն ու մայրն. Արամ յանձնարարած ըլլալով անոնց որ եթէ կղզի իրենց այցելութեան գալ ուզեն, կանխաւ իմաց տան իրեն որպէս զի հոն գտնան զիրենք, ամեն անգամ որ խեղճ վարժապետն եկած էր զեկուցանել կանխաւ թէ «յառաջիկայ կիրակի» այցելութեան պիտի երթային իրենց՝ Արամ ճիշդ այդ կիրակին Աստղիկի հետ այս կամ այն գիւղը պիտի երթար, որով յաւիտեան յետաձգուած էր անոնց այցելութիւնը, մինչ իսկապէս Արամ ու Աստղիկ կըղզիացեալ կը մնային կղզւոյն մէջ, այս անգամ բառն իւր ամենէն իրական արժէքովն առնլով.

Բայց այժմ եղանակն յառաջացած էր, գրեթէ ոչ ոք կուգար տեսնել զիրենք, այլ միայն անձ մը զոր Աստղիկ Նաւամատոյցին վրայէն տեսնելով հաճոյք մը չէր ունենար ու ո՛չ ալ երջանիկ կ'զգար ինքզինք սեղանակից ունենալով զայն.

Այդ անձը Թորոս պէյն էր.

Անգլիացւոյ ճշդապահութեամբ Թորոս պէյ երկու ամիսներէ հետէ կուգար տեսնել զիրենք ամեն կիրակի առաւօտ, օդը լաւ ըլլար թէ դժնդակ.

Ապահովապէս պէյը փոքրիկ ու հաճելի ուղեւորութիւն մ'ընելու համար չէր գար, ոչ ալ Կղզիի անուշաբոյր մայրերը շնչելու.

Եթէ Աստղիկ պատմել ուզէր թէ ինչո՛ւ յաճախ կ'ընկղմէր խոր մտածմանց մէջ՝ ամբողջ ժամեր նստած իւր սենեկին պատուհանին առջեւ, պէյին ի Կղզի տուած կանոնաւոր այցելութեանց շարժառիթն այլ եւս գաղտնիք մը չըլլար պիտի մեզ համար եւ ահռելի յայտնութիւն մ'ըրած պիտի ըլլար.

Բայց Աստղիկ գէթ Արամէն կը ծածկէր իւր մտածութիւնները, բնաւ օր մը անոր չէր ըսեր թէ պէյն երկդիմի խօսքեր ուղղած էր իրեն քանիցս, թէ տարտամ բառեր կը գործածէր նա իրեն հետ խօսելով եւ միշտ թաքուն ակնարկութիւններ կ'ընէր նա, եւ այս ամենը՝ երբ Արամ իւրեանց քով չէր լինէր. բաց ասոր շատ քծնի ձեւեր կ'առնէր այդ պէյը, շատ երկար կը պահէր իւր ձեռքն ափին երբ նմա կ'երկընցնէր զայն յողջոյն.

Եւ այդ ամեն խօսքերը վերջերս աւելի բացայայտ կերպիւ կասկածելի դարձած էին ու իւր քծնի ձեւերն եւս աւելի ցանկասէր.

Աստղիկ կը տեսնէր, կ'զգար զայս.

Բայց այդ չէր ամենը. պէյը իւր վերջին այցելութեան մէջ սիրային յայտարարութեան հակիրճ յառաջաբան մ'ըրած էր Աստղիկի. բայց Աստղիկ կրնար գանգատիլ այս մասին Արամի որ պէյը իւր աշխարհի ամենէն մտերիմ, ամենէն անկեղծ բարեկամը հաշուած էր միշտ. պիտի հաւատա՞ր Արամ իւր խօսքերուն երբ ըսէր թէ նա իւր ամենէն վատ ու անխիղճ թշնամին էր. եւ յետոյ պէյը միթէ ահաբեկած չէ՞ր զինք սպառնալով որ «եթէ, տիկին, իմ այս խօսքերէս բառ մ'իմացունէք Արամին, մի կարծէք թէ թշնամի մը յարուցած կ'ըլլաք ինձ դէմ, այլ զգուշացէք որ ձեր բարեկամը, զձեզ իւր հոգւով սիրողը անհաշտ թշնամի չը դարձնէք ձեզ դէմ.»

Այս, այս ամենը Աստղիկ իւր սրտին վրայ ունէր եւ ահաւասիկ ինչո՛ւ համար նստած միայնիկ պատուհանին առջեւ կ'ընկղմէր յուսահատ մտածմանց մէջ. «Շաբաթ էր, ա՛հ, վաղը պէյը նորէն պիտի գար....»

Բայց Արամ բնաւ օր մը չէր կասկածած որ իւր «անկեղծ» բարեկամին համար իւր կնոջ գեղեցկութիւնը փորձութիւն մը կրնար եղած ըլլար, ուստի չէր բնաւ կասկածեր անոր ի Կղզի տուած յաճախակի այցելութեանց վրայ. ընդհակառակն կը շատ գոհ էր որ նա գէթ կիրակի օրերն առանձին չէր թողուր զիրենք, զի իբր բարեկամ կը սիրէր զինք. ասկէ զատ պէյն իւր տիտղոսով, ընկերական դիրքով ու իւր չքանչանի ժապաւէնիկովը պատուաբեր, հպարտացուցի՛չ հիւր մ'էր իրենց համար. ուստի ճշմարիտ փառասիրութիւն մը ունէր նա յաճախ իւր կնոջ թեւն առաջարկելու անոր երբ ինք կը թողուր զայն, կառք նստելով միշտ կ'ստիպէր պէյը Աստղիկի քով բազմիլ, մինչ սա այնքան հեռու ըլլալ կ'ուզէր անկէ.

Ոչինչ, ոչինչ կը կասկածէր Արամ Թորոս պէյին վրայ.

Բայց պէյն, ինք, կը տարակուսէր որ Արամ այդքան միամիտ եղած ըլլար իւր նկատմամբ. Արամ կը ճանչնար զինք, գիտէր թէ կիրքը նորա էութեան օրէնքն էր. իւր կեանքը մէկ շարժառիթ միայն ունէր՝ հաճոյքը. ինք, ապականութեան այդ մեծ վարպետն, յաճախ քարոզած էր անոր թէ պարկեշտութիւնը վայրենութիւն էր, «աղայամիտ եւ ապուշ» անուանած էր զինք իւր համեստ անհամարձակութեանց համար, եւ հիմա կը մտածէր պէյը մտատանջ թէ Արամ կրնար կասկածիլ իրմէ քանի որ գիտէր իւր սկզբունքներն. կը զղջար, զղջար իւր բոլոր սկզբունքներուն հաղորդակից ըրած ըլլալուն համար զայն. «բայց ո՞վ կրնար գուշակել թէ պիտի ամուսնանար Արամ ու այդպիսի հրեշտակ մը պիտի առնէր ...» Ի՛նչ որ է, խոհեմութեամբ պէտք էր վարուիլ, զի դիւրին չէր կասկածել ընել Արամին, և սա այս զգուշաւոր ընթացք մը բռնելու էր եւ Ֆինօրէն հարկ էր գործել.

Եւ յիրաւի Ֆինօրէն գործած էր Թորոս պէյ. անմտութիւն պիտի ըլլար փորձել Աստղիկն իւր մեղրալուսնոյ մէջ, ուստի, մեղրալուսնէն երեք չորս ամիսներ անցած էին, եւ այն ատեն միայն կարծած էր թէ ձեռնարկելու ժամն հնչած էր.

Բայց ձեռնարկն յուսալից չէր եղած. ի զուր պէյը հաճելի ըլլալ ջանացած էր Աստղիկի, —աւելի եւս անհաճոյ թուած էր անոր. ի զուր լուրջ ձեւացուցած էր ինքզինք, պատկառանք եւ հեղինակութիւն ստանալու համար անոր վրայ՝ —աւելի եւս ատելի դարձած էր, ի զուր վերջապէս մտերմի ձեւեր առած էր, քծնած էր՝ —աւելի եւս տաղտկալից էր թուած անոր.

Պէյը սակայն հեռի էր վհատելէ. միտքէն իսկ չէր անցուներ թէ «երեկուան վարժապետի մը աղջիկը» ցմերժ կարենար դիմադրել իրեն, պէյի մը. Ուստի, նորանոր հնարքներ կ'որոնէր իրեն յանկուցանելու անոր սիրտը կամ զայն իւր ամուսնէն պաղեցնելու. ու այդ հնարքն ինքնին ներկայացաւ. Չարերը բաղդաւոր են.

Հասաւ այն կիրակին, որուն գաղափարին առջեւ Աստղիկ կը դողար, եւ Արամ իւր սիրական պէյը գնաց դիմաւորել Նաւամատոյցին վրայ, մինչ Աստղիկ, գիտնալով կանխաւ պէյին գալուստը, պատրուակաւ մը մնացած էր պանդոկին մէջ.

ՏԻԳՐԱՆ ԿԱՄՍԱՐԱԿԱՆ
(Շարունակելի)

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

ՆԻՍՏ Ա·
20 ՄԱՅԻՍ 1888

ԲԱՑՈՒՄՆ ՆՈՐ ՇՐՋԱՆԻ

Ազգային Ժողովոյ 88-89 շրջանի առաջին Նիստը տեղի ունեցաւ երէկ ի Մայր Եկեղեցի, Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը բացակայ լինելով, Գեր. Հմայեակ եպիսկոպոս Դիմաքսեան, իբր առժամեայ նախագահ, ատեանը բացաւ օրհնութեամբ և անմիջապէս յետոյ, Պատրիարքական Փոխանորդ Գեր. Տ. Գէորգ Ծ. Վ. Իւթիւճեան հետեւեալ բացման ճառը կարդաց ի դիմաց Ս. Պատրիարքի·

Տեարք Երեսփոխանք

Պարագայից բերմամբ մեզ վիճակեցաւ բանալ Ազգային Ժողովոյ սոյն նոր Նստաշրջանն և հրաւիրել մեր պատուարժան Երեսփոխանութիւնը ձեռնարկելու իւր աշխատութեանց, այն իմաստութեամբ և խոհականութեամբ՝ զոր ցոյց տուած է միշտ։

Երեսփոխանական նորոգ ընտրութեանց համար կարեւոր հրահանգներն տրուած են արդէն և կը յուսամք որ ընտրութիւնք կ'աւարտին ի դէպ, և արդիւնքը կը հաղորդուի Ձեզ։

Կրօնական Ժողովն լրացուցած է իւր պաշտօնավարութեան շրջանն և ահաւասիկ իւր համարատուութեան տեղեկագիրը կ'աւանդեմք Ժողովոյդ որ անշուշտ հարկ եղածն պիտի տնօրինէ փութացնելու համար Կրօնական Ժողովոյ վերակազմութիւնն։

Կը յուսամք որ Պատրիարքական ընտրութեանց գործն ալ քիչ օրէն կը կարգադրուի Ազգային Ժողովոյդ որոշման և բաղձանաց համաձայն։

Կը մաղթեմք ի խորոց սրտէ որ Ամենակալն Աստուած իւր անհուն գթութեամբն և ողորմութեամբն հովանի ըլլայ միշտ մեր Ազգին, և բարեբաստ երկար տարիներ շնորհէ մեր բարեխնամ և անզուգական Ինքնակալին, Սուլթան Ապտ-իւլ-Համիտ կայսեր՝ Որու շնորհքներն, սէրն և վստահութիւնը կը վայելէ մեր Ազգն հանապազօր, և ինք ևս կը պանծայ իր դարաւոր անձնուիրութեամբն և անխզելի հաւատարմութեամբն առ Գահն Օսմանեան։

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

20 մայիս 1888

Ապա, առժամեայ Դիւան կազմուեցաւ, երիցագոյն երեսփոխան Քրիստոստուր էֆէնտի Ղազարոսեան բազմելով Ատենապետի աթոռն և կրտսերագոյն երեսփոխան Աւետիս էֆ. Թընկըրեան՝ Ատենադպրի աթոռը։

Ներկայ երեսփոխանաց Թիւը լինելով 22 [illegible] ձեռնարկել, հետեւաբար մինչեւ որ օրինական Թիւը լրանայ, Ժողովը կրնայ զբաղիլ ատենական գործողութիւններով։

ԱՏԵՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆՔ

Ատենական գործողութեանց կարգին մէջ կարդացուեցաւ Մելքոն էֆ. Պարոնիկեանի մէկ գիրն որով հետեւեալ առաջարկը կը ներկայէր.

Ցայտնի է որ Երուսաղէմայ առաքելական բարձր Աթոռն այսքան ժամանակէ ի վեր Թափուր եւ իւր արժանաւոր Գահակալէն զուրկ է. միւս կողմէ, ծանր պարտուց եւ սաստիկ տոկոսի տակ ընկճեալ, Երբեմն ստիպողական խնդիրներ դիզուած՝ ամեն կողմէ ցաւալի կացութեան մը և անտանելի վիճակի մատնուած է, եւ Թէ, երկու պատրիարքական աթոռք միայն մէկ Պատրիարքով կառավարել անկարելի եւ միանգամայն Ազգի և Ս. Աթոռի շահուն վնասակար լինելը մեր նախնի Հարք փորձով գիտնալով, մինչեւ անգամ Նզովք կարգացուած է. այս կէտը Երուսաղէմայ միաբան Ս. հարք քաջ գիտնալով Թախանձագին միշտ կը կրկնեն իրենց գահակալի ընտրութեան խնդիրը, և միանգամայն կը ներկայացնեն վանքին Թըշուառ վիճակն ու վնասները և դարման կը խնդրեն այս ցաւոց։ Արդ, նկատելով որ, ըստ լրագրաց յայտարարութեան՝ Թէ մեր Վեհ. Կայսր դնահատելով Տ. Յարութիւն Ամեն. Ս. Պատրիարքի արդիւնաւոր ծառայութիւններն ի սպառ մերժած է իւր հրաժարական, հաստատելով զայն ընդմիշտ ի գահ պատրիարքութեան Կ. Պոլսոյ։ Նկատելով որ այլեւս Ազգ. Ժողովոյ այս մասին կանխաւ ըրած որոշումն եւ ընտրութեան պէտքը բարձան, հետեւաբար սոյն կայս. Բարձր. Իրատէին Ազգն եւս ուրախութեամբ սրտի հպատակելով, պարտինք այսօր անմիջապէս Երուսաղէմայ ողորմելի Աթոռին նոր Պատրիարքի մը ընտրութեան ձեռնարկել։

Սոյն առաջարկին վրայ կարծեաց հակիրճ փոխանակութիւն մը լինելով, Ատենապետ էֆ. յայտարարեց Թէ քանի որ Ս. Պատրիարք Հայրն իւր բացման ճառին մէջ ըսած է Թէ «Պատրիարքական ընտրութեանց գործն ալ քիչ օրէն կը կարգադրուի», անժամանակ է այսպիսի առաջարկութիւն մը բերել ժողովին. Տր. Յ. Թիրեաքեան էֆ. Համակրելով հանդերձ Պարոնիկեան էֆ.ի առաջարկին, Թէ հարկ է վերջ մը տալ Երուսաղէմայ խղճալի և անկերպարան վիճակին, ըսաւ Թէ այսպիսի կարեւոր առաջարկ մը չկրնար նկատողութեան առնուիլ մինչեւ որ ստուար Թուով երեսփոխանք ներկայ չգտնուին և մինչեւ որ Ս. Պատրիարք Հայրը չլսուի։ Մ. Մելքեան էֆ. առաջարկեց որ, Պարոնիկեան էֆ.ի գիրն իբր կարեւոր և ծանրակշիռ առաջարկութիւն մը պարունակող գիր մը, Մայր Դիւանի կազմութենէն ետքը Թողուի և յանժամ միայն նկատողութեան առնուի օրինաւորապէս։—Գուրգէն էֆ. և այլ մի քանի երեսփոխանք խնդրոյն անմիջական նկատառութիւնը պահանջեցին, սակայն Ատենապետ էֆ. յայտարարեց Թէ իւր առժամեայ պաշտօնը լինելով Մայր Դիւանի ընտրութիւն կատարել տալ միայն և իւր աթոռը Թողուլ Նորընտիր Ատենապետին, ինք ձեռնհաս չէր խօսք տալ այսպիսի խնդրոյ մը վրայ։

Ատենական գործողութեան կարգին մէջ կարդացուեցաւ նաև Յարութիւն էֆ. Մերեեմ-Գուլիի հետեւեալ նամակն, ուղղեալ առ Ամեն. Նախագահն Ազգ. Ժողովոյն.

Անձնական զբաղմանցս մասնաւորաբար տարիէ մ'ի վեր օր քան զօր աւելնալը մը կը հարկադրէ զիս հրաժեշտ տալ Ազգ. Երեսփոխանութենէ, վասն զի պէտք եղած ժամանակը կը պակսի ինձ այդ պատուաբեր պաշտօնը վարելու։ Հետեւաբար կ'աղաչեմ, Ամեն. Հայր, որ շնորհ ընէք հաղորդել ներկայս առ Ազգ. Պատկ. Ժողովն և ընդունել տալ զիմ այս պարզ հրաժարական։

Տ. Եղիշէ Ծ. Վ. Այվազեան յայտարարեց Թէ երբ ո՛ր և է երեսփոխանի կողմէ տրուած հրաժարական կը մերժուի, Մերեեմ Գուլի էֆէնտիի նման գլխաւոր երեսփոխանի մը՝ որ տարիներով վարած է Ազգ. Ժողովոյ ատենապետութիւնն՝ հրաժարականը պէտք է միաձայնութ. մերժուի։

Ուրիշ խօսք ուզող չլինելով, Ատենապետ էֆ. քուէի դրաւ Մերեեմ-Գուլի էֆ.ի հրաժարականը որ մերժուեցաւ միաձայնութեամբ։

* * *

ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՅՐ ԴԻՒԱՆԻ

Ներկայ երեսփոխանաց Թիւը 25ի հասած լինելով այս պահուս, Ժողովը ձեռնարկեց Մայր Դիւանի կազմութեան և վիճակաւ ընտրիչ կարգուեցան

Պօղոս	էֆէնտի	Էքսերճեան
Ստեփան	»	Տամատեան
Մկրտիչ	»	Մելիքեան
Յակոբ	»	Արշակ

Ա. Ատենապետի ընտրութեան համար քուէարկութիւն և քուէհամար կատարուելով, հետեւեալ արդիւնքն ունեցաւ.

(Թիւ քուէարկողաց 25)

Տր. Յ. Թիրեաքեան	էֆ.	քուէ	19
Բ. Ղազարոսեան	»	»	2
Յ. Մէրեէմ-Գուլի	»	»	2
Ն. Ամիրճեան	»	»	1

Քուէից բացարձակ առաւելութիւն չգոյանալով, առաջարկուեցաւ համեմատական քուէարկութիւն կատարել։—Յ. Պէկեան և Կ. Նրէջեան էֆ.ք ընդդիմացան, պահանջելով որ, ըստ Ներքին կանոնագրի, Ա. Ատենապետի ընտրութիւնը կատարուի բացարձակ առաւելութեամբ։ Սակայն միւս երեսփոխանք յիշեցունելով Թէ նախորդ եւ վերջին Թեր տարիներն եւս նոյն կերպով կատարուած է այդ ընտրութիւն, Ժողովն համեմատական ընտրութիւն կատարեց առաջին երկու անուանց վրայ։ Քուէարկուաց Թիւն էր 23, յորոց 5 սպիտակ եղան եւ 18 քուէ ստացաւ Տր. Յ. ԹԻՐԵԱՔԵԱՆ ԷՖ. որ հռչակեցաւ ԱՏԵՆԱՊԵՏ Ազգ. Ժողովոյ։

Դեր-Ատենապետաց եւ Ատենադպրաց ընտրութիւնք եւս կատարուելով գաղտնի քուէարկութեամբ, Մայր Դիւանը կազմուեցաւ հետեւեալ կերպիւ.

Յ. Թիրեաքեան	էֆ.	Ա.	Ատենապետ
Բ. Ղազարոսեան	»	Բ.	»
Մ. Աղաքեան	»	Գ.	»
Մ. Մելիքեան	էֆ.	Ա.	Ատենադպիր
Ա. Թընկըրեան	»	Բ.	»
Ա. Սիվիլիարեան	»	Գ.	»

Ա. Ալէքեան էֆ. յայտնեց Թէ՝ ինչպէս ուրիշ տարիներ նոյնպէս եւ այսօր բարեկամ երեսփոխանք ոմանք իրեն առաջարկած էին Ատենադպրի պաշտօնն, բայց ինք յայտարարած է Թէ՝ այդ պաշտօնն ստանձնելու յարմարութիւնը չունի, ինչպէս փորձով ցոյց տուած է երբ իբր կրտսերագոյն երեսփոխան նստաշրջանի մը սկիզբն առժամեայ ատենադպրի պաշտօն վարելու կոչուած էր։ Իւր այս յայտարարութեամբ իւր բարեկամք իրենց քուէներն իրեն չէին տուած, այսու հանդերձ գտնուած էինք ոմանք որք դարձեալ քուէ տուած էին իրեն. եւ որովհետեւ այս պաշտօնի կատարման համար իւր ունեցած անյարմարութիւնն յայտարարած է, հետեւաբար կը հրաժարի եւ կը խնդրէ որ Նշան էֆ. Փափազեան որ անմիջապէս իրմէ վերջ կուգայ, կոչուի յայդ պաշտօն։

Տր. Յ. Թիրեաքեան էֆ. խորին շնորհակալութիւն յայտնելով հանդերձ իրեն նկատմամբ արտայայտուած համարման և եղած պատուոյն համար, խնդրեց որ Ժողովն ազատ Թողու զինքն Ատենապետի պաշտօնէն, ըստ որում ինք անդամ է արդէն Ուսումնական Խորհրդոյ որուն ատենապետութիւնը կը վարէ։ Թիրեաքեան էֆ. յարեց Թէ ինք մեծ եռանդ ունենալով կրթական գործոյն աշխատելու, կը փափագէր որ իւր Պատ. պաշտօնակիցք Թողուն զինքն իբր պարզ երեսփոխան, որպէս զի արդիւնաւորապէս կարենայ աշխատիլ Ուսումնական Խորհրդոյն մէջ։

Առժամեայ Ատենապետ էֆ.ն ընդորս և Պէրպէրեան և Մելիքեան էֆ.ք պատասխանեցին Թէ Ուսումնական Խորհրդոյ անդամակցութիւնն օրինական արգելք մը չէ Ազգ. Ժողովոյ ատենապետի պաշտօնը վարելու համար և համայն ներկայ երեսփոխանք խնդրեցին նորընտիր Ատենապետ էֆ.էն որ չմերժէ իրեն յանձնուած այս բարձր պաշտօնը։

* * *

Այս միահամուռ փափաքանաց վրայ և Գեր. Նախագահ Սրբազանի հրաւիրանօք, Թիրեաքեան էֆէնտի բազմեցաւ ատենապետի աթոռն։

Նորընտիր Ատենապետ էֆէնտին իւր աթոռը բազմելով, յայտարարեց, ի պատասխանի այն երեսփոխան տեարց որք փափագ կը յայտնէին Նիստը շարունակել, Թէ Մայր Դիւանի ընտրութենէն անմիջապէս յետոյ Ժողովոյ առաջին գործը պիտի լինի Նախաքննիչ Դիւանաց կազմութիւն որ հանդարտ մտօք և գիտակցութեամբ կատարուելու պէտք ունի. Հետեւաբար յաջորդ նիստը տեղի կ'ունենայ 8 օրէն որպէս զի այդ գործողութիւն լրացուի, յետ որոյ Ժողովն կ'զբաղի իւր Օրակարգի խնդիրներով։

Յ. Գուրգէն էֆ. խօսք առնլով, երեսփոխանական ընտրութեանց կատարման ստիպողական հարկն զգացուց, գիտել տալով Թէ 50ի չափ երեսփոխանք կը պակսին Ազգ. Ժողովէն և ծանր զեղծում մ'է այս, Թէ ժամանակէ մ'ի վեր ջանքեր եղած են այս վիճակը պահելու համար և խնդրեց որ Նորընտիր Մայր Դիւանն հաճի լրացնել այս պէտքը։

Ատենապետ էֆ. պատասխանեց Թէ Գուրգէն էֆ.ի փափագն ընդհանուրին փափագն է և Թէ ցաւալի է արդարև որ Ազգ. Ժողովոյն մէջ այսքան Թափուր աթոռներ Թողուած են, սակայն Թոյլ չկրնար տալ որ այս առթիւ այդպիսի ակնարկութիւնք լինին. Արդէն, յարեց, Ս. Պատրիարքն իւր պաշտօնագրով յայտարարած է Թէ երեսփոխանական նորոգ ընտրութեանց համար հրահանգներ տրուած են և Ժողովը կրնայ վստահ լինիլ Թէ Մայր Դիւանն ևս իւր կողմէ պէտք եղած միջոցը պիտի տայ գործին։

Մ. Մելիքեան էֆ. մի քանի բացատրութիւններ տուաւ, երբ անդամ Նախորդ Մայր դիւանին, յիշեցունելով Թէ Նախորդ Վարչութեան օրով 75 ղրշ.ի ազգ. տուրք խնդիր մը ծագած լինելով, յանձնաժողով մը կազմուած էր անով զբաղելու համար, առանց սակայն վերջնական որոշման մը յան[illegible] իւր կարծիքն յայտնած չլինելով, խընդիրն այն վիճակին հասած է որ երեսփոխանական ընտրութիւններն ըստ առաջնոյն կատարել որոշուած է և Թէ այս է յապաղման պատճառը։

Մ. [illegible] էֆ. ևս Դիւանին ուշադրութիւնն հրաւիրեց որպէս զի Դ. բացակայութիւն ունեցող երեսփոխանք հրաժարեալ նկատուին յետ այսօրիկ, մինչդեռ գիտուած է որ երեսփոխաններ որք բազում նիստերէ բացակայ գտնուած են առանց օրինական պատճառի, կը շարունակեն իրենց պաշտօնը պահել, վասն զի Նախորդ Մայր Դիւանը ճշդիւ գործադրած չէր օրինաց այս տրամադրութիւնը։

Ատենապետ էֆ. կրկին խնդրեց որ այս տեսակ ակնարկութիւններ չլինին իւր նախորդաց նկատմամբ և ունայն վիճաբանութեանց դուռ չբացուի, և ըսաւ Թէ ժողովը կրնայ վստահ լինիլ որ Ներքին կանոնագիրը պիտի գործադրուի կէտ առ կէտ։

Յետ այս յայտարարութեան, Ատեանը փակուեցաւ, յաջորդ նիստն ութ օրէն գումարելու որոշմամբ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն երէկ առաւօտ Բարձր Մեծ-Եպարքոսին ապարանքը գնաց ի Գուրուչէշմէ և տեսակցեցաւ Ն. Բարձրութեան հետ։

Սոյն տեսակցութեան միջոցին, Ս. Պատրիարք Հայրը խնդրեց Մեծ-Եպարքոսէն որ բարեհաճի միջնորդել Վեհ. Սուլթանին մօտ որպէս զի իւր հրաժարականն ընդունուի։ Ն. Բարձրութիւն խոստացաւ Ամեն. Տ. Յարութիւն Պատրիարքին Թէ Պայրամի տօնէն անմիջապէս յետոյ պիտի աշխատի ընդունել տալու իւր հրաժարականը։

ԱԶԴ

Ազգային Սահմանադրութեան 28րդ Տարեդարձի հանդիսին Կարգադիր Մասնախումբն կը փութայ յայտարարել առ Պատուարժան Հասարակութիւնն, որ տեղատարափ անձրեւին պատճառաւ Հանդէսը յետաձգուած է յառաջիկայ կիւրակէ աւուր, Մայիս 29։

ԿԱՐԳԱԴԻՐ ՄԱՍՆԱԽՈՒՄԲ

ԵԿԵՂԵՑԻ ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ շաբաթական հանդէսի այս աւուր Թիւը կը պարունակէ միայն նիւթ մը, «Բարեխօսութեան Սըրբոց» որ ուշադրութեան արժանի յօդուած մ'է։

ԹԱՂՈՒՄՆ ՕՏԵԱՆԻ

ՓԱՐԻԶ, 27 մայիս

Երէկ, 26 մայիս, ժամ 9ին հանգուցեալ Գրիգոր Օտեան էֆէնտիի Թաղման արարողութիւնը կատարեցաւ Փէռ լը Շէզի գերեզմանատան մէջ ի ներկայութեան իւր բարեկամ ազգայնոց։

Դագաղը պահարանի նիւղէն հանուելով, իրեն համար պատրաստուած վայելչագիր դամբարանին մէջ ամփոփեցաւ Հայ երեց Արժ. Տ. Սահակ Իւթիւճեանի ջերմեռանդ աղօթից մըրմունջներովը։

Օտեանի պերճախօս գերեզմանին շուրջ, ամենքս ալ լուռ էինք Թախծութեամբ և երկիւղածութեամբ լի. լուռ և մունջ և գլխիկոր բաժնուեցանք իւր գանձարան գերեզմանէն. այսպէս երկրորդ գանձարանն ունեցանք այս օտար այլ հիւրընկալ երկրին մէջ։

Հեռանալով Օտեանէն, միայնակ չը Թողուցինք զինքն. Ալֆրէտ տը Միւսէի, Թիէրի պէս բազմաթիւ սիրելի դրացիներ, անմահութեան ուղեկից ընկերներ ունի, և որք իրենց անզբաղ ժամանակի անսպառ նիւթ ունին երկրի խորին լռութիւնն և երկնից բարձրութեան խորհուրդը...

Մարդիկ կան, որ գերեզման մը չեն չեն արժեր. գերեզմաններ կան, որ աշխարհ կ'արժեն։

Ս. ՏԷՎԿԱՆՑ

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՍԷԼԱՄԼԸՔԻ ՀԱՆԴԷՍԸ

Սէլամլըքի արարողութիւնը սովորական շքով կատարուեցաւ երէկ Համիտիյէ մզկիթին մէջ. Միջօրէի աղօթքէն յետոյ, զօրահանդէս մը տեղի ունեցաւ զոր Վեհ. Սուլթանը դիտեց մզկիթին պատուհանէն և յետոյ կայս. պալատ վերադարձաւ. Հակառակ անձրեւոտ օդին, դեսպանական պաշտօնեայք և բազմաթիւ օտարազգիք ու զբօսաշրջիկք հանդէսը դիտելու եկած էին։

— —

Բ. ԴՈՒՌՆ ԵՒ ՊԱՌՈՆ ՏԸ ՀԻՐՇ

[illegible] ծանուցած էր Թէ Պ. տը Հիրշի երկաթուղիներէն Պ. Ժագոպսոն Պառոնին առաջարկած էր կայսերական կառավարութեան՝ երկու ու կէս միլիոն ֆրանք աւելցնել այն տասն և հինգ միլիոն ֆրանքին վրայ զոր Պ. տը Հիրշ յանձն կ'առնու վճարել ի վերջնական կարգադրութիւն Բ. Դրան [illegible] Հէրալտ կը յայտարարէ Թէ այս լուր բոլորովին անհիմն է և Թէ Պ. Ժագոպս պաշտօն ստացած չէ ո և է նոր առաջարկ ընելու։

— —

ԿՐԷՏԷԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎԸ

Մայիս 23 չորեքշաբթի օր Կրէտէի կուսակալ Նիքոլաքի փաշա բացեր է Կրէտէի Ընդհանուր Ժողովը. Բացման ճառը չտարբերիր նախորդ ամաց ճառերէն. Գոհութեամբ գիտուեր է որ նոր կուսակալը ամեն բանէ առաջ կ'զբաղի կղզւոյն երկու գլխաւոր խընդիրներով, ելմտական տագնապն եւ հանրային ապահովութիւնն. Օտար տէրութեանց բոլոր ներկայացուցիչք ներկայ են եղեր բացման հանդիսին։

— —

ԱՆՏԱՌԱՑ ԵՒ ՀԱՆՔԱՑ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Անտառաց և հանքաց վարչութիւնը տասն հազար ոսկւոյ ծախուց պէտք տեսած լինելով, կայսերական Իրատէ մը արտօնութիւն տուած է այդ ծախքըն ընել. Ցիշեալ վարչութիւնը նոր կազմակերպութիւններ պարունակող ծրագիր մը պատրաստած է զոր պիտի ներկայացնէ Բ. Դրան. Ըստ այդ ծրագրի տասն հազար ոսկւոյ երկու հազարը պիտի յատկացուի կեդրոնական վարչութեան համար անհրաժեշտ եղող նոր պաշտօնէից եւ ութ հազարն ալ գաւառաց անտառներու պահպանութեան համար հարկ եղած քննիչներու, շրջուն պաշտօնէից և այլոց ծախուց։

— —

ՄԻՋԱԴԷՊ ՄԸ Յ'ԻԲԷՔ

Ստամպօլ կ'իմանայ Թէ Իբէքի (Գոսովա) օսմանեան իշխանութիւնը գրաւեր են 800 ֆրանքի գումար մը զոր սերպիական գրական ընկերութիւն Իբէք կը ղրկէր՝ այդ քաղաքին սերպ վարժարանին համար, կ'ըսեն ղրկողները. Տեղական իշխանութիւնը կը կասկածի Թէ քաղաքական նպատակ մը կայ գործին մէջ և Իբէքի քանի մը սերպ երեւելիք զինուորական ատեանին առջեւ կոչուած են։

— —

ՎԻՃԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ

Առեւտրական և Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութիւնը վերջնական կերպիւ որոշած է ամեն միջոց ձեռք առնուլ կանոնաւոր վիճակագիրներ ունենալու համար։

Ինչպէս կը յիշուի, վերջերս վիճակագրութեանց տնօրէն անուանուած էր Ամասեան էֆէնտի. Սաատէթ այս առթիւ կ'ըսէ Թէ Ամասեան էֆէնտի կարող և ձեռնհաս պաշտօնեայ մը լինելով, նորա այդ պաշտօնին կոչուիլը կ'ապացուցանէ Թէ վիճակագրութեան գործին որչափ կարեւորութիւն ընծայուած է։

— —

ՍՈՎԸ ԵՊԻՐՈՍ

Երաշտութեան պատճառաւ, սովը կ'աւերէ Եպիրոսն և բնակիչք սովամահ կը կորչին. Տեղական հանգամանքութիւնք անբաւական են հարկ եղած նպաստներն հայթայթելու՝ աճելի մահէ մը փրկելու համար սովեալները. Մինչեւ ցայսօր զոհերուն Թիւը խիստ մեծ է. Գաւառակաց ոմանց տեսիլը սրտաճմլիկ է, մանաւանդ Եանինայի շրջանակին մէջ։

Ի Զարաքովիձա, քանի մը հասարակութիւնք Թշուառութեան յետին ծայրը հասած են. Քանի մը գիւղացիք և բազմաթիւ մանկունք մեռած են։

Ի Տրակովէձի, Թշուառ մը, հայր չորս զաւակաց, չկրնալով եգիպտացորեն հայթայթել, վշտէն մեռած է ի տես իւր զաւակաց որք լալագին աչօք հաց կը խնդրէին։

Ի Լովիձա և Եօրկանօ, չորս տղայք մեռած են։

Ի Հարաքսուդա, 30 բնակչաց 13ը մեռած են անօթութենէ։

Քոբրա գիւղին մէջ, որ հազիւ 19 տունէ բաղկացեալ է, 10 գիւղացիք մեռած են. Քանի մը ընտանիքներ խոտով կը սնանին ամիսներէ հետէ։

Թոմայտիս քարոզիչը պտոյտ մ'ընելով Եանինայի տանց եւ շուկային մէջ, կրցած է հաւաքել 7000 օխա եգիպտացորեն, զոր բաժներ է 28 գիւղերու մէջ 243 ընտանեաց, ընդամենն 1250 սովեալներու. Բաց աստի, իւր ունեցած ստակով գնած է կրցածին չափ եգիպտացորեն եւ բաշխած է սովի տարաբաղդ զոհերուն. Իւր պտոյտէն վերադարձին, մայր եկեղեցւոյ բեմին բարձունքէն նկարագրած է սովելոց Թշուառութիւններն այնպիսի խօսքերով որք ի խոր յուզած են բոլոր ունկնդիրներն. «Իմացայ Թէ, ըսեր է, բազմաթիւ մարդիկ մեռած են անօթութենէ. իմ աչօքս տեսայ շատ ուրիշներ որք մահուան դէմ կը մաքառէին. Ձեր մարդասիրութեան ինձ տուած հացը շատ զոհեր փրկեց ստոյգ մահուընէ մը. Տեսայ եկեղեցիներ որք ամիսներէ ի վեր փակ մնացած էին ի չգոյէ ձէթի եւ ճրագի. Անդ, աղօթք չեն բարձրանար առ Ամենաբարձրեալն, որովհետեւ ամեն բան փակ է. Թըշուառութիւն եւ նօթութիւն կը տիրեն անդ. Քրիստոնեա՛յք, հաց տուէք [illegible]

Հակառակ այսմ, սովն յառաջ կը վարէ իւր գործն եւ սովալլուկ ընտանիքներ կը հայցեն մարդասիրաց գթութիւնն. Եանինայի առաջնորդարանն յանձնախումբ մը կարգած է նպաստ հաւաքելու համար վասն սովելոց։

— —

ՆՈՐ ԹԱՂ ՄԸ

Կայս. հրամանաւ, Պոլիս Ճէլլատ Ջէզմէսի Թաղը գտնուած բանջարեղինաց մեծ պարտէզն, որ Թաղապետութեան Ա. շրջանակի տնօրէն Րաշիտ էֆէնտիի սեպհականութիւնն է, Թաղի վերածուած է և մէջտեղէն բացուած են երկու նոր փողոցներ որոց միոյն անունը Համիտիյէ և միւսն Թէվֆիքիյէ դրուած է։

— —

ԱՌԵՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆ ՄԸ Ց'ԷՏԻՐՆԷ

Ադրիանուպոլսէն կը գրեն առ Ստամպօլ մայիս 31 Թուականաւ.

Մայիս 20էն 21 լուսնալու գիշերը, մանկամարդ հրեայ աղջիկ մը, հելլէն հպատակ, կ'երթայ այցելութիւն տալ իւր դրացիներէն քանի մը Թուրք տիկնանց որոց հետ մտերմական յարաբերութիւններ կը տածէր. Սուլթանա— այս է ծաղկատի հրէուհւոյն անունն— ուշ մնացած լինելով, մայրը գնաց կանչել զնա, այլ Թուրք տիկնայք խնդրեցին որ աղջիկը գիշերն իրենց հետ անցունէ մինչեւ որ Րամազանի Թմբուկն ազդարարէ ծոմապահութեան սկզբնաւորութեան նշանը, խոստանալով որ այդ ժամուն աղջիկը վերադառնայ մայրենի բնակարանը. Մայրը, կատարեալ վստահութիւն ունենալով իւր դրացեաց պատուաւորութեան վրայ, հաւանեցաւ և գնաց հանգիստ սրտով ննջել. Հետեւեալ առաւօտ ո՜րչափ մեծ եղաւ զարմանքն երբ տեսաւ որ աղջկան անկողինն անեղծ մնացած էր. Զայն տուաւ, Սուլթանա չպատասխանեց իրեն. Պատճառն այն էր որ մանկամարդ աղջիկը գիշերը տուն վերադարձած չէր. Պառաւ կինը գնաց տեղեկութիւն հարցունել Թուրք տիկնանց, որք ըսին նմա Թէ իւր աղջիկը գիշերուան ժամ 7ին մեկնած էր. ապացոյցն ալ սա էր որ դուռը բաց Թողած էր և Թէ մեծ անխելքութիւն էր այս, որովհետեւ գողեր կրնային ներս մտնել, ևայլն։

Վերջէն իմացուեցաւ Թէ Սուլթանա՝ որում սիրահարած էր երիտասարդ պէյ մը՝ կառավարութեան ապարանքը կը գտնուէր և Թէ Հրէից Խախամին [illegible] տուած էր նա իսլամական կրօնքն ընդգրկել։

Դեռատի աղջիկը բռնի՞ առեւանգուած է Թէ իւր ազատ հաճութեամբ հետեւած է երիտասարդ պէյին. Առաժմ անհնար է ստուգել զայս. Ամեն պարագայի մէջ, Խախամը շատ դէշ վարուած է արտօնութիւն տալով հելլէն հպատակ անչափահաս աղջկան մը —Սուլթանա 14 տարեկան և 4 ամսու է—կրօնափոխ ըլլալ, առանց կանխաւ ազդարարելու ընտանեացը կամ հիւպատոսարանին։

Ադրիանուպոլսոյ իշխանութեանց վարմունքն այս պարագային մէջ նմանապէս քննադատութեանց տեղի կուտայ. Նախ, չուզեցին Թոյլ տալ Սուլթանայի մօր որ իւր աղջիկը տեսնէ. Ի վերջոյ հաւանեցան սակայն բազմաթիւ ձեռնարկներէ ետք, այլ զարմանալի պայմաններով. տեսակցութիւնը պարտէր տեղի ունենալ ի ներկայութեան երկու ոստիկանաց՝ որոց մին ազգական է առեւանգիչ ենթադրեալ երիտասարդ պէյին. Բաց աստի, բացարձակապէս արգիլեալ էր մօրը Թուրքերէնէն տարբեր լեզուաւ մը խօսք ուղղել իւր աղջկան։

Ադրիանուպոլսոյ հելլենական հիւպատոսարանն հարկ եղած ձեռնարկներն ըրաւ որպէսզի աղջիկը վերադարձուի իւր ծնողաց և այսպէս վերջ տըրուի միջադէպի մը որ սաստիկ յուզում կը պատճառէ քաղաքիս յոյն և հրեայ հասարակութեանց. Այլ չկրնալով ձեռք բերել գոհացուցիչ արդիւնք մը, դիմեց Կ. Պոլսոյ հելլենական դեսպանատան։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

Բարիզ, 31 մայիս.

Երեսփոխանաց Ժողով. Արտաքին գործոց նախարար Պ. Կոպլէ, պատասխանելով Պ. Ժէրվիլ-Րէշալի հարցապնդման ի մասին Պ. Թիձայի բանախօսութեան, ըսաւ Թէ մաճառ նախարարապետն յայտարարած է Թէ բնաւ դիտաւորութիւն չունէր վիրաւորելու զՖրանսա և Թէ Քալնոքի կոմսը ցաւ յայտնած է այս միջադէպի մասին։

Պ. Կոպլէ այս առթիւ յայտարարեց Թէ Ֆրանսայի աշխարհավարութիւնը բոլորովին խաղաղական է, Թէ հաւասարապէս հեռի է յարձակողական խորհուրդէ և Թուլութենէ. հաստատեց վերջապէս Թէ ապահովութիւնը կը տիրէ ի ներքս Ֆրանսայի։

Միջադէպը փակուած է։

Լոնտոն, 1 յունիս.

Երեսփոխանաց Ժողով. Արտաքին գործոց խորհրդական Սըր Ճ. Ֆէրկիւսըն, պատասխանելով Պ. Լապուշէրի մէկ հարցման, կըրկնեց Թէ Անգլիա ո և է յանձնառութիւն չունի որ կարող ըլլայ մասնակից ընել զինքն Եւրոպիոյ կռիւներուն։

Անգլիական լրագիրք կը գովաբանեն Պ. Կոպլէի բանախօսութիւնը Պ. Թիձայի միջադէպին վրայ։

Իսմայիլիա, 1 յունիս.

Մայիս, 21 էն 31 Սուէզի ջրանցքէն անցնող նաւուց Թիւն է 108 եւ տասնօրեայ հասոյթն 2,140,000 ֆրանք։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

Ղալաթիա, 20 մայիս

Օսմանեան Քօնսոլիտէ

			Դահեկան
Երէկ երեկոյ գոց. (Միաց. Ն)	Սէրի Գ.	Կ.	15 22
Պօրսային գոցուելէն վերջը	»	»	15 23
Բէրայի մէջ	»	»	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	»	15 23
Բարձրագոյն գին	»	»	15 23
Նուաստագոյն »	»	»	15 22 1/2
Կէս օրին	»	»	15 23

ԻՍԹԻԳՐԱԶԸ ՏԱԽԻԼԻ

Երէկ երեկոյ	Գ. Կ.	37 36
Այս առաւօտ	»	37 38
Կէս օր	»	37 38

ԸՆԹԱՑԻԿ ԱՐԺԷՔ ԹՈՒՂԹ

Փոխառութիւն	1858)	A	Սէրի	Գ. Կ.		24 20
»	1862)					
»	1860)					
»	1863)	B	»	»		14 20
»	1872)					
»	1865)					
»	1869)	C.	»	»	Ս.	15 23
»	1873)					

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՕՐՍԱ

Լոնտոն, 1 յունիս ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. Քոնսոլիտէ (գ.կ.)	98 13/16
Օսմ. » Սէրի Դ. բացուեցաւ	14 1/16
» » » գոցուեցաւ	14 1/16
» » » Ա.	24
» » » Բ.	14 3/8
» » » Գ.	13 7/8
Օթօման 1871	84
Փոխառութիւն 1877	95 1/4
Պանք Օթօման	10 3/8
Ռուսական փոխառ. 1873	94 (°)
Եգիպտական միացեալ (Ինիֆիէ)	79 3/8
» առանձ. (Բրիվիլէժիէ)	100 3/8
Տայրա Սանիէ	76 5/8
Տօմանիալ (փոխառ. Րօչիլտ) (գ.կ.)	99 1/2
Հունգարական պարտաթուղթ 4 %	— —
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25 462

Վիեննա, 1 Յունիս ժամ 4 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	126 60
Օսմանեան երկաթուղի	20 50

Բարիզ, 1 Յունիս ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 %	105 92 1/2
» » 3 %	82 95
Օսմանեան քօնսոլիտէ Սէրի Դ. բացուեցաւ	14 12 1/2
» » » գոցուեցաւ	14 12 1/2
» » » Բ.	— —
» » » Գ.	14 25
Օսմանեան երկաթուղի	40 25
» Րէժիի բաժնեթուղթք	— —
Պանք Օթօման	518 75
Գրէտի Լիոնէ	582 50
» Ֆօնսիէ	1475 50
[illegible] Լիոնի	1253 75
Սուէզի ջրանցք	2170
Ռուսական 5 % 1877 ի	101 1/4
Իտալական Ռանթ	98 05
Սպանիական (արտաքին)	69 7/8
Եգիպտական միացեալ	402 50
Պրիօրիթէ Թիւրք	399 37 1/2
5 % Հելլենական	365
Չէք Լոնտոնի վրայ	25 28

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ

(ՆՈՐԱՎԷՊ)

Քիչ անձանց պատահեցայ իմ երկրաւոր պանդխտութեանս ընթացքին մէջ, որ այնքան սիրտս յուզած ըլլան և զոր ես եւս այնքան անկեղծութեամբ սիրած ըլլամ որքան ծերունի հայր Մաժիօքին։

Այսօր դարձեալ իրեն վրայ կը մտածեմ սիրով և յարգանօք, թէպէտեւ շատ տարիներ անցած ըլլան իւր բարի դէմքն եւ իւր ժպիտը տեսնելէս ի վեր, որ իբր ճառագայթ արեգական կը ցոլար ամենէն խստացեալ հեթանոսական հոգւոյն մէջ։

Նա մեր գնդին երէցն էր երբոր ճանչեցի զինքն· այն ատեն արդէն սպիտակ մազերը կը ծփային իւր վարդագոյն դէմքին շուրջը· բայց ուղիղ և ձիգ էր զինուորի մը պէս և իւր կապոյտ աչաց մէջ կը նկարուէր ամբիծ, երկիւղած և մաքուր հոգւոյ մը մտերմական մանկութիւնը։

Մաճէնդայի պատերազմին օրը մեր մէջտեղն էր լի քաջութեամբ և ուրախութեամբ, իբր թէ շիտակ դէպ ի երկինք կը քալէինք։

Թիկնապահ մը բերած էր մեր զօրապետին Իսբինասի զօրաբաժնին դէմ երթալու հրամանը, որ կը յառաջանար Մարքօյօէն Մաճէնդայի վրայ։

Մեր զինուորներն իրենց գլխարկները կանաչ տերեւներով զարդարած էին, ամենքն հրացանները կը լեցնէին։

Այն վայրկենին մեր երէցը գնդին ճակատն երեւցաւ, ալ ոչ ոք ժամանակ ունէր խոստովանելու և հաղորդելու, որովհետեւ հեռուէն արդէն ռմբերը կը թնդային և առաջին գնդակները մեր գլխուն վերեւ կը սուլէին։

Ծերունին կանգուն կեցած էր բաց գլխով, քահանայական վերարկուն և ուրարը հագած· կապոյտ և լուսաւոր երկինքն որ շրջապատած էր ոսկեզօծ ճառագայթներով իւր գլուխը, կը բոլորէր զինքն իբր պսակ։

Բաւականացաւ սա քանի մը ազդու և եռանդուն խօսքեր արտասանելով, որ դէպ ի մահ քալող այս բոլոր մեղաւորներուն սիրտը կը յուզէին։

Իւր ձայնը գեղեցիկ և բարձր կը հնչէր գնդակներու, թմբուկներու և հեռաւոր աղմուկներու հանդիսաւոր ձայնակցութեամբ։ Խօսեցաւ այն երդման վրայ զոր մենք ըրած էինք Ֆրանսուա-Ժօզէֆ կայսեր, զինուորին առ հայրենիս ունեցած պարտականութեանը վրայ։ Յետոյ մեր ամենուս ալ արձակում տուաւ։

Այս վայրկենին ուր մեզ օրհնելու համար իւր ձեռները կը բարձրացնէր, չորս հազար մարդիկ ծնգան վրայ կ'իյնային։ Կաթոլիկք, բողոքականք, յոյնք և հրեայք ամենքն ալ զգածուած էին և ամեն ոք գլուխը խոնարհեցնելով կարճ աղօթք մ'ըրին։

Թմբուկին առաջին գրոհը լսուեցաւ, շարժեցին իրենց գլխարկները, զինուորները սեղմեցին իրենց շարքն, և Ռատէձքի չուերգին ձայնով թշնամւոյն դէմ յառաջացան հովանաւորեալ դրօշներով։

* *

Քանի մը տարի վերջը վերստին տեսայ բարի երէցը։ Կալիցիոյ գիւղին մէջ ժողովրդապետ անուանած էր նա և Սաքւաի մէջն էր երբ օր մը իրեն պատահեցայ, որ ձեան եւ սառին մէջէն անցնելով օրհնաշականի մը հաղորդութիւն կը տանէր, սպիտակ գանգուրներն հովէն ծփալով։

Այցելութիւն տուի իրեն եւ յետոյ յաճախ կ'երթայի յեկեղեցատուն։

Գիւղը փոքրիկ եւ հանդարտ ձորի մը մէջ զետեղուած, պտղատու ծառոց, արքայամօրենեաց եւ դալարագեղ ցանկերու մէջտեղ կարծես թէ բոյն մ'էր պարտիզի մը մէջ, մինչդեռ հնացեալ եկեղեցին իւր փայլուն եւ շրջադարձ տանեօք, եւ եկեղեցատունն որոյ սպիտակ որմերը մագլցող որթերով ծածկուած էին, բլուրին բարձրէն ձորին վրայ կը դիտէին։

Ժողովրդապետը կը սիրէր իւր պարտիզովն եւ իւր մեղուներովն զբաղիլ, շատ կը սիրէր նաեւ ճատրակի խաղը։ Երբոր ինծ հետ կը խաղար եւ քանի մը ճարտար որոգայթներ լարել կը խորհէր, գոհ և խորամանկ ժպիտ մը կ'անցնէր իւր շրթանց վրայէն։

Իսկ ես չեմ ճանչնար մէկը որ կարենայ անոր հետ բաղդատուիլ։

Անգամ մը միայն գտայ իւր նմանութիւնը վայրենի անապատին մէջ ամպերուն վերեւ։ Կարպաթեան բարձր և ժայռոտ ձորերու մէջ որսի մը ատենն էր։ յանկարծ ձիւնապատ լեռ մը առջեւս կանգնեցաւ, որ կը բարձրանար վսեմ եւ միանգամայն ծիծաղկոտ, մութ վէմերու և սեաւ եղեւիններու վրայէն· այս լեռն յիշեցուց ինծ իմ ժողովրդապետս։

Անգամ մ'ալ իրեն հետ պարտէզն էի Ծաղկազարդի տօնէն քանի մը օր առաջ։ ցուրտ էր եւ թեթեւ մառախուղ մը հորիզոնը կը ծածկէր, աշխարհ կը քնանար տակաւին, չէր լսուեր ո՛չ թռչնոց դայլայլիկը, ո՛չ ճանճերուն բզզիւնը եւ ոչ տերեւոց սօսափիւնը, բայց արդէն երկրիս խորերուն մէջ ամեն բան կը շարժէր, ուր քաղցր խորհուրդ մը կը կատարուէր և կենաց շունչի մը պէս բնութեան վրայէն սարսուռ մը կ'անցնէր։

Բարի ծերունին կը նայէր պտղատու ծառոց առաջին ծիլերուն, կռթնած այն պատին որ զանոնք կը պաշտպանէր, և իւր կապոյտ աչքերը գոհունակութեամբ կը փայլէին։

Ցուցուց ինծ խոտի շիւղ մը որ սեւ հողէն երկչոտ կերպով դուրս կ'ելլէր և երկու մուկեր որք արեւուն դէմ կը խաղային։

Աւազին վրայ հնչող ծանր քայլեր մեր խօսքն ընդհատեցին. Երիտասարդ գիւղացի մ'էր իւր կնոջմով որ գրեթէ տղայ էր։

Լուրջ խնդրոյ մը համար կուգային սաքա. հեռուէն գուշակեցինք, որովհետեւ իրենց տօնի զգեստներն հագած էին և ծանրագրաւ մռայլ դէմքով իրենց առջեւը կը նայէին։ Գիւղացին որ Նիքօլա Քօզաք կը կոչուէր, ձեռացը մէջ կը բռնէր իւր ոչխարի մորթէ գլխանոցն։ Իւր կերպարանքը նախկին զինուոր մը կը յայտնէր։ Կը ճանչէի զինքն, որովհետեւ Սատովայի մէջ Բրուսիացիներուն դէմ կռուած էր։ Իւր երկայն սեւ կօշիկներն, անհարթ ասուի մթագոյն լօդիկն և զինուորականի կնգուղը մթին և հանդիսաւոր երեւոյթ մը կուտային նմա. իւր արեւակէզ կանոնաւոր դէմքն և ճակտին վրայ կորուած չէկ մազերն յամառ որոշողութիւն մը կը յայտնէին։

Կինն իւր ոչխարի մորթէ թեթեւ ու երփներանգ մուշտակին մէջ երկչոտ ու շփոթ կ'երեւէր. իւր գեղեցիկ կլոր դէմքը բոլորովին շիկնած էր և իւր սեւ աչերը կիսովին կը գոցուէին, որպէս թէ արեւն անհանգիստ ընէր զանոնք։ Բայց իրօք ժողովրդապետն էր որ զինք կը վախցնէր։

Երիտասարդներն առանց խօսք մը գտնելու անոր առջեւ ոտքի վրայ կանգնած էին. վերջապէս գիւղացին սրտին խորէն հառաչեց։

—Ի՞նչ կ'ուզէք ուրեմն, սկսաւ ժողովրդապետը։

—Բանի մը համար է, պատասխանեց գիւղացին։

—Կը փափաքէինք, կ'ուզէինք... թոթովեց գեղջկուհին, և իւր ճակտին վրայ խոնարհեցուց մետաքսեայ սպիտակ թաշկինակն որ իւր խարտեաշ մազերը կը շրջապատէր, և սկսաւ անշարժ իւր կարմիր մարոքենի կօշիկներուն վրայ նայիլ։

—Բայց վերջապէս ի՞նչ կայ, հարցուց նորէն ժողովրդապետը, կարծեմ թէ մարդ չսպաննեցիք։

Գիւղացին երերցուց իր գլուխը։

—Վէ՞ճ մը ունեցաք արդեօք։

—Այո՛, պատասխանեց գեղջկուհին ցած ձայնով։

—Եւ ե՞ս եմ որ պարտիմ հաշտեցնել զձեզ։

—Բայց ոչ, ընդհատեց նա սաստկութեամբ։

—Այն ատեն ի՞նչ կ'ուզէք ինձմէ։

—Կ'ուզենք զատուիլ։

—Ի՞նչպէս, ի՞նչ. տեսնենք, Մարքիդա, խելքդ կորսնցուցի՞ր։

—Չեմ ուզեր մնալ այլ ևս ամուսնոյս հետ։

—Եւ ինչո՞ւ համար։

—Վասն զի... վասն զի զիս ծեծեց. և ինծ նայեցաւ նա կողմնակի՝ շուարեալ դէմքով, և սկսաւ խաղալ այն կարմիր բուստերուն հետ որք իւր ճոխ լանջքը կը զարդարէին։

—Օ՛, ծեծե՞ց, մռմռեց ժողովրդապետը, և ի՞նչ իրաւունքով. բայց թերեւս դու ալ արժանի եղար, Մարքիդա։

—Գինով տուն դարձած էր։

—Միշտ օղին, մռմռեց ժողովրդապետը. բայց տեսնենք ուրեմն, ինքզինքէդ դո՞ւրս ելած էիր, Նիքօլա, թերեւս դու իսկ չը գիտէիր թէ ինչո՞ւ համար խոշտանգեցիր կինդ։

—Բարկացած էի, պատասխանեց նա, որովհետեւ աչք ըրաւ Վալանդիին, կոմսին ծառային։

—Ա՛չք. կրկնեց ժողովրդապետն, ուրեմն աչք ընել գիտե՞ս, Մառքիդա. բայց ի՞նչպէ՞ս աչք ըրիր Վալանդիին։

—Տանը առջեւէն կ'անցնէր, պատասխանեց դեռատի կինը կարմրելով, և չէի կրնար ինքզինքս զսպել խնդալէ այն թղթէ գլխարկին վրայ զոր գլուխը կը կրէր։

—Բայց հոգ չեմ տեսներ նախանձու պատճառ մը և ոչ ալ կինդ ծեծելու իրաւունք։

—Ճշմարիտ գազան մ'է նա երբ խմած է, ըսաւ Մառքիդա։

—Ա՛լ չպիտի խմես, այնպէս չէ՞, Նիքօլա, ըսաւ ժողովրդապետը դէպ ի գիւղացին դառնալով։

—Միեւնոյն բանը պիտի ընէ, կրկնեց մատաղ կինն, և դարձեալ զիս պիտի ծեծէ, ո՛չ, ալ չեմ ուզեր իրեն հետ ապրիլ։

—Եւ ես, ըսաւ Նիքօլա, չպիտի հանդուրժեմ անոր ուրիշներուն աչք ընելը տեսնել։

—Բայց ամուսնաթողութիւնը կարելի չէ, ըսաւ ժողովրդապետն, որովհետեւ, եթէ չեմ սխալիր, զաւկի մը կ'սպասէք։

Մառքիդա կարմրեցաւ։

—Ի՞նչպէս կրնաք մտածել իրարմէ զատուիլ այսպիսի վայրկենի մը մէջ, շարունակեց ծերունին, մեղք կ'ըլլայ այդ. դուք քրիստոնեայ չէ՞ք։

—Ալ չենք կրնար միեւնոյն յարկին տակ բնակիլ, պատասխանեց Նիքօլա, ալ չենք կրնար։

—Կ'ատեմ զինքը. եթէ անգամ մ'ալ զիս խոշտանգէ, ըսաւ Մառքիդա պարզ և վայրենի շեշտով մը, պիտի սպաննեմ զինքն։ եւ իւր աչերը մատակ գայլի աչերուն պէս կը փայլէին։

—Համբերեցէք տակաւին, պէտք է որ սպասէք, երբ տղան ծնի, ամէն բան կարգի կը մտնէ. դեռ չէք գիտեր թէ ի՞նչ է խեղճ փոքրիկ էակ մը ունենալը, որ Աստուծմէ մեզի յանձնուած է. տղայն գանձ մ'է, երկինքէն ղրկուած հրեշտակ մ'է։

—Այդպէս կը խօսիք, պատասխանեց Նիքօլա, և սակայն զաւակներ չունիք, անոնք գեղեցիկ խօսքեր են։

—Գեղեցիկ խօսքե՛ր, աղաղակեց ժողովրդապետը, բայց ո՞վ ըսաւ ձեզ թէ ես զաւակ չունիմ. դուք ամենքդ ալ իմ զաւակներս էք, բայց դժբաղդաբար ոչ հրեշտակներ։ Մանաւանդ դուք, յամառ եւ անհնազանդ զաւակներ էք որ ինծ միշտ, ցաւ եւ տագնապ միայն կը պատճառէք։ Ձեր մէջ ուրիշ բան չտեսնուիր բայց եթէ բարկութիւն, անմիաբանութիւն, նախանձ, հպարտութիւն եւ զեղխութիւն, ամեն ոք իմ օգնութիւնս կը խնդրէ, պիտի ուզէի օգնութեան գալ ձեզ, բայց չեմ կրնար։

—Մեզ համար միայն մէկ օգնութիւն կայ, կրկնեց գիւղացին, բաժանո՛ւմն։

—Ո՛չ, ձեզ չպիտի բաժնեմ,

—Այն ատեն ուրիշ անգամ մ'ալ վերստին պիտի գանք, պատասխանեց Նիքօլա։

—Անօգուտ է, ինծ այս նեղութիւնը մի տաք։

—Բայց աւելի լաւ չէ՞ բաժնուիլ, քան թէ զիրար սպաննել, ըսաւ Մառքիդա հառաչելով։

—Չպիտի բաժնեմ զձեզ, կրկնեց ժողովրդապետը, ինչպէ՞ս կրնաք այսպիսի խնդիր մը ընել ինծ Զատկի մօտերը, մանաւանդ ուրեմն որ մեր ամենուս համար Փրկիչը խաչին վրայ մեռաւ եւ թէ մօտերս պիտի հռչակենք հաշտութեան տօնը։ Աստուած կը ներէ ձեզ, Ինքն որ իւր որդին ղրկեց զձեզ փրկելու համար, բայց դուք ձեր հոգւոց մէջ ոխ կը պահէք, չէք ուզեր ներել, տխար եւ մահկանացու մարդիկ որ հող էք միայն եւ վաղը վերստին հող պիտի դառնաք։ Գացէք հիմա աղօթեցէք առ Աստուած որ զձեզ լուսաւորէ եւ ձեր սրտերուն մէջ հնազանդութիւն եւ սէր հաստատէ։

Նիքօլա եւ Մառքիդա քիչ ժամանակ եւս համր եւ ոտքի վրայ մնացին ժողովրդապետին առջեւ, յետոյ յամրաբար հեռացան խոնարհեալ ճակատով եւ պարտիզին փոքր դռնէն դուրս ելան։

Համեստ երէցը քանի մը վայրկեան իւր նայուածքով անոնց հետեւելէ յետոյ դէպ ինծ դարձաւ եւ գլուխը շարժելով ըսաւ.

—Ինչո՞ւ Ասիոյ եւ Ափրիկէի վայրենի երկիրներուն մէջ քարոզիչ ղրկել, հոս ի հաւատս վերադարձնելիք բաւական հեթանոսներ, բաւական մթագնեալ մտքեր եւ կարծրացեալ սրտեր ունինք։

* *

Աւագ շաբաթն սկսած էր, Ծաղկազարդին յաջորդած էր Աւագ հինգշաբթին։

Եկեղեցւոյն մէջ կը տեսնուէին բնական մեծութեամբ փայտէ արձաններ, գունաւորեալ պարզ և անպաճոյճ, որ կը ներկայացնէին զՔրիստոս ի ծունր իջեալ Ձիթենեաց պարտիզին մէջ, շրջապատեալ ննջած առաքեալներով և հրեշտակն բանած գրամակ դառնութեան։

Աւագ ուրբաթ Մոնժիլանի գացած էի հօրեղբօրս տունը, եւ ցերեկէն վերջը վերադարձայ. ճամբաս զիս կը տանէր թանձր անտառներու եւ երբեմն առանձնացեալ ծառոց խումբերու մէջ՝ բլուրներուն եզերքը՝ որ ձորին քովէն կ'երթային արեւելքէն յարեւմուտս երկարելով։ Բնութիւն եւ մարդկութիւն սգոյ մէջ էին, անամպ եւ տխուր կերպարան մը տարածուած էր գիւղակին վրայ՝ քօղարկեալ մոխրագոյն ամպերով՝ համր մելամաղձութեան մը պէս։ Մինչդեռ ցարասիներով կազմուած սպիտակ պատին երկայնքը կ'երթայի կարճ մացառներուն մէջ, յանկարծ կնոջ մը դէմքը նշմարեցի։ Փոթորկէն արմատախիլ եղած ծառի մը տակ նստած կնակն ինծ դարձուցած էր եւ տխուր ու տառապեալ կ'երեւէր. ոտքի վրայ կեցած էի զայն դիտելու համար։

Քիչ ատենէն գլուխը վեր առաւ եւ իւր կիսադէմքն յստակաբար գծագրուեցաւ մթութեան վրայ։

Ճանչցայ Մառքիդան. իւր երկու ձեռներուն վրայ կրթնցուցած էր իւր վերարկուն, իւր շուարեալ աչերը լռութեամբ սեւեռած էր մեր ոտքին ներքեւ տարածուած հորթ գետնին վրայ։

Հերկեալ դաշտերը, ձմեռուան կանաչ հունտերը, նորաբոյս խոտերով արօտներն, առանց գոյնի, առանց լուսոյ, առանց ձայնի և առանց շարժման պատկեր մը կը ձեւացնէին։

Հեռուէն կը նշմարուէին լեռներ իրենց խիստ ապառաժներով և եղեւնեայ սեւ գօտիով։

Ագռաւներ տարմատարմ լռութեամբ օդին մէջէն անցան. տխրատեսիլ թռչուններն հազիւ կը բաղխէին իրենց թեւերը, կարծես թէ օդը զանոնք կը տանէր և յառաջ կը քշէր. անտառին ուղղութիւնն առին նոքա և շուտ աներեւոյթ եղան կաղնեաց մերկ գագաթներուն և մոխրագոյն բեկոններու ետեւ, իբր ընկղմեալ եղեւիններու սեւ անդունդին մէջ որ զառիվայրը կը ծածկէր։

Մառքիդա հառաչեց, ոտք ելաւ և մեղմաբար դէպ ի գիւղն ուղղուեցաւ. իրեն հետեւեցայ առանց իրմէ նշմարուելու։ Դէպ ի ձախ խառնակոյտներուն մէջ տեսակ մը մեծ դուռ կը բացուէր որ հռովմայեցի մարմարիոնէ կը թուէր։ Ասոր մէջ կը նշմարուէր ցարասիներով շինուած յաղթական կամար մը. լճակ մը ճահիճներով շրջապատեալ, դեղին և գօսացեալ շամբեր կը բարձրանային անշարժ և անփայլ ջրին մէջէն ուր հեռաւորութենէ ի հեռաւորութիւն կ'երեւէր։

Այս ջրային և տխուր անապատին մէջ կը լսէր համր մրմունջ մը մահուան երգի կամ ցաւալի հեծեծանքի մը պէս։ Մառքիդա խաչակնքեց և աճապարանօք իւր ճամբան շարունակեց. հաւանօրէն կը մտածէր թէ ասոնք ջրաբնակ չար ոգիներն էին, որոց վրայ կը խօսին ռամկական առասպելներն, որք կը կոչէին զինքն և իրենց կը քաշէին իւր հոգին կորսնցնելու համար։

Արդէն գիւղը մեր ոտից ներքեւ կ'երեւէր և մեր առջեւ կը բարձրանար եկեղեցին. չորս կողմը, դաշտերուն, գիւղին և եկեղեցւոյն մէջ հանդարտութիւն կը տիրէր, սիրտ սեղմելու հանդարտութիւն։

Ճամբուն եզերքը մեծ փայտէ խաչ մը կանգնուած էր կոշտ կերպիւ շինուած, որոյ վրայ բոլորովին նախնական ոճով քանդակուած էր Փրկչին մարմինը կաշկանդեալ, սակայն դէմքը գերմարդկային ցաւոց արտայայտութեան և վեհ հլութեան դրոշմը կը կրէր։ Խաչն աղքատ կերպիւ կը նկարուէր հանդարտ և տխուր երկնից վրայ։ Քրիստոսի գլուխը փշապսակ էր, եւ իւր ուսին վրայ ծռած կարծես իւր վերջին շունչն աւանդած էր։ Մառքիդա կեցաւ. իւր ձեռքը բռնած ծաղիկները Փրկչին ոտից ներքեւ թողուց, համբուրեց նորա վէրքերն, եւ իւր աչերը դէպ ի նա վերուց ձեռնամած, համր, եւ Աստուծոյ կամացը հպատակեալ կեցուածքով մը։

Երեկոյեան աղօտ լոյսը կը թափանցէր արդ, երկինքը կապարի գոյն կ'առնուր եւ Խաչելոյն ետեւը կը յօրինէր բիւզանդեան ոճով ոսկեզօծ մակերեւոյթ մը։ Մի քանի լուսոյ ցոլացումներ եւ արեւու տկար ճառագայթ մը ինկան Փրկչին գունատ դէմքին վրայ եւ սահեցան մինչեւ նորա կիսաբաց շրթները քաղցր եւ յոգնած ժպիտ մը պէս։ Մեծ ամպեր յամրընթաց կ'անցնէին մեր գլխուն վրայէն։ Ձորերուն խորը մառախուղ կ'իջնէր, գերբնական ոգեաց եւ մթին էակաց խումբ մը կը թուէին ի վեր արձանանալ բլուրին երկայնքը։ Երկիրս կը թուէր կիսաբաց ըլլալ իւր մեռելները դուրս արձակելու համար որպէս զի երկրպագեն Աստուածորդւոյն ինչպէս վերջին դատաստանին օրը։

Դեռահասակ կինը սարսռաց, բայց ինքզինքը զսպելով, արագ արագ դէպ յեկեղեցին ուղղուեցաւ, ուրկէ գունաւոր ապակիներուն մէկ կողմէն միւս կողմը կ'իյնար թափառական լոյս մը, որոյ հրաշէկ ցոլացումը մեր ճամբան կը լուսաւորէր։

Երբ բաց դռնէն ներս մտաւ, Աստուծոյ տունը խոր մթութիւն մը շրջապատած էր. միայն դէպ ի ձախ, կրանիթէ գերեզմանին առջեւ ուր Փրկիչը կը հանգչէր, եօթն կարմիր աշտանակներ կը վառէին. հոս Մառքիդա ծնրադրեց եւ աղօթեց։

Քրիստոսը ծաղիկներ կը շրջապատէին. իրենց անոյշ հոտերը, կարմիր լոյսին եւ շրթանց ջերմեռանդն մրմունջին հետ նորօրինակ դաշնակութիւն մը կը կազմէին։ Գիշեր էր երբ թողուցի եկեղեցին։ Դուրսը, կաղամախիներն ուղիղ և խորհուրդ կանգնած էին, վիթխարի պահապաններու պէս, և անոնց վրայ աստղերը կը շողշողէին յերկինս վսեմ մելամաղձութեամբ։

* *

Աւագ ուրբաթ ցերեկին վերջը գիւղէն կ'անցնէի եկեղեցի երթալու համար, Յարութեան արարողութենէն առաջ։ Նիքօլայի խրճթին առջեւ, որոյ յարդէ տանիքը ծուխէն սեւցած էր, մի քանի կիներ ոտքի վրայ կէս ձայնով կը խօսակցէին։

Վախցայ Մառքիդային համար եւ կենալով հարցափորձեցի զանոնք։ Ինծ ըսին թէ ներսը, ցեցակեր դրան և փոքրիկ աղօտ պատուհաններուն ետեւ խեղճ կինն իւր յարդէ խշտեակին վրայ իւր զաւկին կ'սպասէր. ցաւերն սկսած էին։

Յանկարծ Նիքօլա արտորնօք տունէն դուրս ելաւ իւր ոչխարի մորթէ գլխարկը գլուխը, եւ դէպ ի եկեղեցին ուղղուեցաւ առանց մէկը բարեւելու եւ մինչեւ իսկ առանց իւր բոլորտիքը նայելու։

Իւր դէմքը մթին էր, իւր աչաց մէջ կը փայլատակէր վայրագ լոյս մը. նա իմ աչացս կը պատկերէր զԿայէն ի փախուստ դարձեալ։ Երբէք այսպիսի սոսկման և յուսահատութեան նկարագիր մը տեսած չէի։

Այո՛, այս զօրաւոր մարդն որոյ սիրտը լի էր քաջութեամբ եւ ոչ չէր դողացած բրուսիացի գնդակներուն առջեւ, կը վախնար այն կնոջ հեծութիւններէն, դողդոջուն շրթներէն եւ ցաւագին խօսքերէն, յորմէ ուզած էր բաժնուիլ։

Երբոր եկեղեցին մտայ, լի էր բազմութեամբ, գիշերն հոն կը տիրէր տակաւին եւ կանթեղները միշտ կը վառէին գերեզմանին առջեւ։

Ոչ ոք կը շարժէր, խոր եւ բարեպաշտ լռութիւն մը տիրած էր ամենուն վրայ։ Մինչդեռ գիւղացոց մերկ գլուխներուն եւ կանանց կարմիր եւ սպիտակ մետաքսեայ թաշկինակներուն վրայ կը նայէի, նշմարեցի զՆիքօլա արձանացեալ սեան մը կրթնած. չէր աղօթեր և այնպէս կ'երեւէր թէ ոչինչ կը լսէր և ոչինչ կը տեսնէր։

Ինքն զգացես վիմատառեալ էր։

Սոյն վայրկենին ժողովրդապետն եկեղեցիէն դուրս ելաւ երկու աւագերէցներու, երգիչ տղոց և լուսարարին հետ, մեղմընթաց և քայլ առ քայլ ամբոխին մէջէն ճամբայ բացին։

Երբ հասան այն գերեզմանին առջեւ ուր ծածկոցին տակ կը հանգչէր Սրբութիւնն, աստուածային պաշտօնն սկսաւ։

Ծերունի ժողովրդապետն իւր սպիտակ գանգուրներովն ոտքի վրայ յուզեալ ձայնով մը աղօթքներն արտաբերեց, որոց հաւատացեալք բարեպաշտ մրմունջով մը պատասխանեցին. Ծանրութիւն մը կարծես կը ճնշէր ամէն լանջերը։

Վերջապէս լսուեցան այս կենսատու խօսքերը. «Քրիստոս յարեա՛ւ ի մեռելոց»։

Այն վայրկենին յորում ծերունին իւր դողդոջուն ձեռներովը Սրբութիւնը կը բարձրացնէր և ուր խունկն իւր բոլորտիքը խորհրդաւոր ամպ մը կը ծաւալէր, պատուհանները ծածկող սեւ վարագոյրներն յանկարծ ինկան և անմիջապէս ցոլբեկուած լոյսն և ոսկեզօծ արեւն ուրախ զուարթ ամեն կողմէ ներս թափանցեցին։

Երգեհոնն սկսաւ հնչել, և զանգակներն որք Ծաղկազարդէն ի վեր լռած էին՝ ըսկսան թնդալ։

Արք և կանայք ամենքն ալ ծնգան վրայ ինկան, բայց այս շլացուցիչ լոյսին, անուշահոտ ամպին, երգեհոնին և զանգակներուն ուրախալի ձայներուն մէջէն մարդու մը բարձրաձայն հեծկլտալը լսուեցաւ։

Նիքօլան էր այս. իւր հոգին ծածկող սեւ վարագոյրներն եւս ինկած էին և իւր սրտին մէջ կը թափանցէր արդ Յարութիւնն. իւր մէջ նորոգուած էր մեծ և սուրբ բան մը, Սէ՛րն։

Երգեհոնն հետզհետէ առաւել վեհութեամբ կը թնդար, ուրախութեան երգերը դէպ ի կամար կը բարձրանային։

Մինչդեռ ժողովրդապետը սուրբ հաղորդութեամբ դէպ ի մեծ խորանը կը մերձենար, ամեն բան կը լուսաւորուէր երկար և գունաւոր մոմերէն։ Բայց Նիքօլա ա՛լ բան մը չէր տեսներ և չէր լսեր։

Իւր մօտը գտնուողներն հրելով դուռը ձեռք ձգեց, բան մը զինքը դուրս կը քաշէր զիս ալ իրեն հետ, տեսակ մը անդիմադրելի զօրութիւն էր այն որ զիս կ'ստիպէր իրեն հետեւիլ։ Սակայն անոր հասնելու նեղութիւն կը կրէի, որովհետեւ մեծաքայլ կը հեռանար, և սկսաւ վազել։

Գիւղն անապատ դարձած էր, բայց դռներէն կը տեսնուէր կրակ փուռերուն մէջ, յարդէ տանիքներէն կ'արձակուէր կապոյտ մուխ մը բարձրանալով ուղիղ և ուրախ դէպ ի պայծառ և անամպ երկինքը։

Արեգակն արդէն մարը մտած ըլլալով, ձորերուն բարձրերը դաշտերն և անտառները կարմիր լոյսով կը շրջապատէր, եւ զուարթ լուսով կը կերպարանափոխէր հեռաւոր մառախուղներն իբր կորուսեալ եւ վերագտեալ արքայութեան մը ոսկեղէն դռները։

Մեր վերեւ կռունկներն իրենց աքսորէն վերադարձած թեւաբաց կը կենային։ Օդին մէջէն գարնան շունչ մը կ'անցնէր։

Նիքօլայի խրճիթին դուռը բաց էր. հոն եւս այս սուրբ կրակը կը վառէր, խորհրդաւոր պատկեր բարւոյ և մարդկութեան. այս կրակին լուսովն և երեկոյեան փայլուն ճառագայթներովն, նշմարեցի անոր սենեակ մտնելը եւ երիտասարդ կինը ծածկուած իւր ոչխարի մորթով եւ տարածուած իւր գձուձ խշտեակին մէջ։

Ձայն մը մինչեւ ինծ հասաւ, ուրախ և արտասուալի միանգամայն, խեղճ փոքրիկ տղու ձայն մը սակայն այնքան ազդու որ ստեղծագործութեան անյօդ բարբառը կը խօսէր։

Բնութեան ձայնն էր սա, նորածնի մը ձայնը։

Մինչդեռ Նիքօլա ոտքի վրայ կեցած էր այս թշուառ խշտեակին առջեւ, խեղճ կինը շակուեցաւ յարդին վրայ ոչ եւս իբր գեղջկուհի, այլ հպարտ ու երջանիկ իբրեւ իշխանուհի. մայր էր նա. իւր մազերը կախուած էին ջղաձգական ցաւերէն քակուած. իւր մեծ աչերը լուսաւորուած եւ դժգոյն դէմքն արտասուօք ողողուած էին. ժպտելով կարկառեց տղան իւր ամուսնոյն։

Նիքօլա տեսակ մը երկիւղով նայեցաւ այս ողորմ, դողդոջուն եւ արտասուալի էակին, յետոյ յանկարծ իւր սրտին մէջէն բնութիւնն իրեն պատասխանեց այն փոքրիկ ձայնին տեղ որ կը կոչէր զայն առանց տակաւին ճանչնալու, առաւ փոքրիկ մանուկը, իւր բազկաց մէջ բարձրացուց միեւնոյն աշխուժով եւ յուզմամբ, ինչպէս եկեղեցւոյն մէջ քահանան կը բարձրացնէ Փրկչին մարմինը վասն պաշտաման ծնրադրեալ հաւատացելոց։ Կը թուէր ցուցնել տղան բոլոր աշխարհի, որ զարմանալով ստեղծման այս նոր հրաշալեաց վրայ կը պշնուր։ Եւ դէպ ի օդը կը բարձրացնէր որպէս թէ կ'ուզէր շնորհք խնդրել այն թանկագին յանկուցեանց համար զոր Աստուած կրնայ մեզի տալ, Աստուած որոյ ոտից ներքեւ կ'անցնին աստղերը։

Նիքօլա սկսաւ հեծկլտալ և ծնգան վրայ ինկաւ իւր կնոջ խշտեակին առջեւ. սա, ուրախութենէն եւ ցաւէն կերպարանափոխեալ, վայրենի սակայն գեղեցիկ կերպով մը իւր սրտին վրայ սեղմեց զայն։

* *

Շաբաթ մը արդէն անցած էր, ընթրած էի ժողովրդապետին տունն եւ իրեն հետ նստած էի ճատրակի տախտակին առջեւ. կը ծխէր իւր գլանիկն եւ կը դիտէր ծուխին տարուբերումն իբր Արամազդ պատրաստեալ իւր հրացայտ շանթերն արձակելու։

Իւր ետեւ պատին վրայ կախուած էին պատերազմական զէնքեր որք անսովոր հակապատկեր մը կը կազմէին աղօթարանին հետ, որոյ վրայ բաց դրուած էր աղօթագիրք մը։ Իւր ոտից տակ որսի մեծ շուն մը պառկած էր, որովհետեւ իմ համեստ ժողովրդապետս չէր արհամարհեր որսորդութեան սիրուն զբօսանքը։

Դուռը կամաց մը բացուեցաւ եւ սեմին վրայ երեւցաւ Մառքիդան, նոր ոչխարի մորթէ մուշտակով մը եւ ոտքերն կարմիր օձիր հագած, իւր սպիտակ վիզը բուստերով եւ ոսկիներով զարդարած։ Իւր թարմ եւ առողջ դէմքը շրջապատուած էր խարտեաշ մազերով որք կապոյտ մետաքսեայ թաշկինակով մը ծածկուած էին։

Իւր թեւոց մէջ կը բռնէր տղան, եւ իւր շրթանց վրայ կը թափառէր Ռաֆայէլի Տիրամօր պատկերին ժպիտը։ Նորա ետեւ երեւցաւ Նիքօլայի խոժոռ գլուխն որ երկչոտ եւ շփոթ տիպ մը կը կրէր։

Ծերունի ժողովրդապետը նայեցաւ երիտասարդներուն եւ ժպտեցաւ։

—Էհ, չմտնէ՞ք, ըսաւ։

Երիտասարդ ամոլք իրեն մօտեցան եւ Մառքիդա իւր ձեռքն համբուրեց։

—Ի՞նչ կ'ուզէք, հարցուց ժողովրդապետն, իրարմէ բաժնուելու փափաքն ունի՞ք միշտ։

Մառքիդա կարմրեցաւ եւ իւր դէմքը մուշտակին թեւին ետին պահեց, մինչդեռ Նիքօլա զբաղեալ կը թուէր պատին վրայ կախուած սաղաւարտը զննելու։

—Կ'ուզէինք... թոթովեց Մառքիդա, ժամանակն է կարծեմ տղան մկրտելու։

Ժողովրդապետն առաւ փոքրիկ էակն որ իւր մօր ծնգաց վրայ էր եւ հանդարտաբար կը ննջէր նորա բազկաց մէջ, բացաւ այն լաթն որ տղան կը ծածկէր եւ զարմացեալ դէմքով մը զայն զննեց ամենամաքուր սիրոյ արտայայտութեամբ։

—Գեղեցիկ մանչ մը, ըսաւ ժողովրդապետը, Աստուած տայ այս տղուն իւր օրհնութիւնը, այն վայրկենիս իսկ պիտի մկրտենք զայն, բայց կնքահայր չունիք։

Նիքօլա վերստին կ'սկսէր զարմանալ նիզակաւոր սաղաւարտին վրայ, մինչդեռ Մառքիդա ինծ կը նայէր ժպտագին։

—Թերեւս եթէ մեր ազնիւ պարոնն ուզէր...

—Ի՛նչ խօսք է, ըսաւ ժողովրդապետն՝ ինքն է որ պիտի բռնէ տղան մկրտութեան աւազանին վրայ։

Երբ դուրս ելանք, գարունը կը թուէր յանկարծական մուտ մ'ըրած ըլլալ երկրին մէջ, արեգակը կ'ողողէր երկինքն և երկիրը վարդագոյն լուսաւորութեամբ։

Օդին մէջ տարածուած էր թարմ և հեշտ անուշահոտութիւն մը, պտղատու ծառերը զուարթութեամբ զգեցած էին սպիտակ ծաղիկներ և մեղուք կը ծածանէին զեփիւռէն որ իրենց գագաթը կը փայփայէր, առաջին ծիծառները կը թռչէին դէպ ի գիւղը սերմանեաց կանաչ ցօղունները գերելով, զանգակներն զմեզ կ'ողջունէին իրենց պղնձին ծանր և հնչուն ձանձիւնով, մինչդեռ մենք դէպ ի եկեղեցին կ'ուղղուէինք, ժողովրդապետը գլուխը բաց իւր գեղեցիկ սպիտակ գանգուրներովն և նորա ետեւէն դեռահասակ մայրը տղան իւր բազկաց մէջ բռնած։

ՋԱԽԷՐ ՄԱԶՈԽ

ԱՂՔԱՏԱՑ ԵՐԱԽՏԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆԸ

Պարոն Լըչօ, դեղագործ ի Պորտօ,

Ձեր Ռօպ Լըչօն աքանչելի յատկութիւններ ունի և չէք չափազանցեր ըսելով թէ առողջապահութիւնն է վասն ամենեցուն։ Հաճեցէք ուրեմն նորէն ինծ ղրկել 15 շիշ։ Ինն շիշը չքաւոր հիւանդներու համար են, որոց համար հաճեցէք աղքատաց համար որոշեալ գինն առնուլ։ Միւս վեց շիշերը ձեր յաճախորդաց սովորական գնով են։

Հաճեցէք ընդունիլ, պարոն, աղքատաց երախտագիտութեան հաւաստիքը,

Աբբայ ԼԱՄԵՌ
Երէց Ս. Պըլեսի (Ժիռոնտ) և Պոն-Բասդէօի որբանոցին

Փափաքողաց կը ղրկուի խիստ հետաքրքրաշարժ տետրակ մը (44րդ տպագրութիւն) Ռօպ Լըչօյի յատկութեանց վրայ, որ կը գտնուի նաեւ ճշմարիտ Ռօպ Լըչօյի աւանդատեղց քով։

Տես Գ. երեսի ծանուցումը.

ՍԳՈԴԻ ՄՈՐԻՒ ՁԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ

Միլան, 24 սեպտեմբեր 1885

Պարոնայք Սգոդ եւ Պօուն,

Քանիցս գործածեցի Սգոդի օշարակն և համոզուած եմ թէ այս պատրաստութիւն սիրայօժար կը խմուի և դիւրաւ կը մարսուի տկար ստամոքս ունեցող մարդոցմէ և մանուկներէ, որոց համար անհամեմատ օգտակարութիւն մ'ունի իբր կազդուրիչ և մանաւանդ տղայոց ճղածուռթեան բուժման մէջ։

ՏՐ. ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ԱԿՈՒՍՏՕՆԻ
Մասնագէտ ճաղած և տձեւ մանկանց հիւանդութեանց

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

ԲԻՒԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

Ս. ՓՐԿՉԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ ՀԱՅՈՑ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՅԻՍՆԱՄԵԱՅ ՆԿԱՐԱԳԻՐ

Պաղտատլեան-Արամեան գեղեցիկ տպագրութեամբ, քառածալ 300 էջէ բաղկացեալ. պատմական շահագրգիռ գործ մ'է, մեծաւ մասամբ անտիպ աղբիւրներէ քաղուած։ Գին, Հիւանդանոցի [illegible] ընդարձակ Տեղեկագրին հետ, մէկ քառորդ ոսկի։ Ամեն գրավաճառաց քով կը գտնուի։

1723 4—12

Սկիւտար Սէլամսըզ Խըպտըններուն ետեւի կողմը Լատինացւոց շինած եկեղեցիին կից գտնուած արտանները, ամբողջապէս կամ մաս առ մաս աժան գնով կը ծախուին։ Մանրամասն տեղեկութիւն առնելու համար դիմել Պաղչէ Գաբուն 12 թիւ ծխավաճառ Կարապետ աղային։ 1674 16—26

ՏՕՔԹԷՕՐ ՏԱՏՈՒՐ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ կոկորդի, ականջի, քիթի, բերանի և վիզի ամեն տեսակ հիւանդութեանց, ՎԿԱՅԵԱԼ Փարիզի, Լոնտրայի և Վիեննայի նշանաւոր մասնագէտ դասատուներէ, ՓՈՐՁԱՌՈՒ Եւրոպիոյ երեւելի հիւանդանոցներու մէջ ունեցած աշխատասիրութեամբ, Մայրաքաղաքս վերադարձած ըլլալով, իւր բնակութիւնն հաստատած է ի Մեծ փողոց Բերայի, Թիւ 437 տունը, կից Ռուսիոյ Դեսպանատան, ուր ամեն օր կ'ընդունի իրեն դիմողներն առաւօտեան ժամ 9էն մինչեւ կէսօր և կիրակիներէ զատ ամեն օր ժամ 2է մինչեւ 5 (ը. ե.) Պոլսոյ կողմը, Պաղչէ-Գաբու, Համիտիյէ-Ջատտէ, Թիւ 8, ուր չորեքշաբթի օրերը ձրի կը դարմանէ։ 7179

ՏՕՔԹ. Հ. Պ. ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ

Բարձր համալսարանաց մէջ աւարտելով իւր բժշկական ուսումն, վկայեալ, մանաւանդ նշանաւոր հիւանդանոցներու մէջ յետ երկարամեայ փորձառութեան՝ մայրաքաղաքս վերադարձած, և իւր բնակութիւնը հաստատած է Լանկա Թուլումպա փողոց Թիւ 33 տունն, ուր ամեն օր կ'ընդունի իրեն դիմողներն եւ կը դարմանէ ամեն տեսակ հիւանդութիւններ. կը կատարէ վիրաբուժական կարեւոր գործողութիւններ, մասնաւորաբար իբրեւ մասնագէտ կանանց վերաբերեալ, աչքի եւ մորթի հիւանդութեանց։

Նաեւ ձրիաբար կը դարմանէ իրեն դիմող աղքատներն ամեն հինգշաբթի ժամը 6—9 իւր տան մէջ։ 1558 23—26

AU PANTHEON

ԳԱԼՖՕՐԻԼՕ ԵՂԲԱՐՔ

Բերա Մեծ Փողոց Կալաթա Սէրայի մեծ դրան դէմ Թիւ 206

Գալֆօրիլօ եղբարք պատիւ ունին ծանուցանել հասարակութեան թէ, ամրան եղանակին համար, Բարիզէ բերել տուած են շրջազգեստի համար մետաքսէ և բրդէ գեղեցիկ կերպասներ, ամեն տեսակ [illegible], [illegible], [illegible], Նորաձեւ ժանեակներ եայլն։

Բոլոր այս ապրանքներն, որք վերջին նորաձեւութեանց կը համապատասխանեն և ընտիր տեսակէ են, խիստ աժան գներով կը վաճառուին։

Հարսանեաց օժիտ պատրաստող ընտանիքներ մեծապէս պիտի օգտուին եթէ ուղղակի Գալֆօրիլօ եղբարց վաճառատունը դիմեն։ 1645 17—25

ՎԱՆ ՀՈՒԴԷՆԻ ՋՈՒՏ ՔԱՔԱՕՆ

Ընդհանրապէս ճանչցուած է քաքաօներուն ամենէն ախորժահամն և լաւագոյնը։

Ի նկատ առնլով իւր ընտիր տեսակը, ՎԱՆ ՀՈՒԴԷՆԻ ՋՈՒՏ ՔԱՔԱՕՆ, թէպէտ ըստ երեւոյթին աւելի սուղ, իրօք աւելի աժան քան այսօրինակ ուրիշ պատրաստութիւններ, այնպէս որ ՎԱՆ ՀՈՒԴԷՆԻ ՋՈՒՏ ՔԱՔԱՕՅԻ մէկ բաժակը՝ բաժակ մը թէյէ կամ խահուէէ աւելի չարժեր․ այլ որովհետեւ այս քաքաօն գերազանցապէս սննդարար և դիւրամարս ըմպելի մ'է, իւր ծախսն իրօք շատ աւելի նուազ է։

Կը գտնուի մեծ դեղավաճառաց, նպարավաճառաց և անուշարարաց քով, թիթեղեայ տուփերու մէջ ½, ¼ և ⅛ քիլոկրամ։ 1806

ROWLANDS' TOILET

ՆՋԱԿԱՆ

ապրանքներ, որոց հանքային և վնասակար նիւթերէ զերծ լինելն ապացուցուած է

Rowlands'
Macassar Oil
լաւագոյն դարմանն է հերաց աճման համար և հիանալի աճում մը կուտայ անոնց։

Rowlands'
Kalydor
կակղիչ եւ մեղմիչ կաթ երեսի համար, կը ջնջէ ամեն տեսակ բիծերը, փշտիկները, եւ մորթը կակուղ ու փափուկ կ'ընէ։

Rowlauds' odontio, ակռայ մաքրելու համար, ակռաները կ'սպիտակցնէ եւ կ'արգիլէ փտումը։ Ամեն լաւ դեղավաճառաց եւ հոտավաճառաց քով հարցուցէք Rowandsի ապրանքները, 20, Հադդըն Կարտըն, Լոնտոն, եւ զգուշացէք աժանագին կեղծերէն որք վնասակար եւ ապարդիւն են։

Կ. Պոլսոյ մէջ գործակատարք են Պ. Պ. Քանզուք եղբարք, Բրիտանական դեղարան։

1507 11—26

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՖԵԹՎԱՐԲԷՆԱՀԻ

	ղրշ·	փր·
Եիրմիլէք Սէնօպ թապանը թուլ մէթրօ 7½, սանթիմ 12	40	
Եալյանըն չիրալը քէպիր չապ դօղուշը	3	20
Եալյանըն չիրալը սաղիր չապ դօղուշը	2	10
Ումուր էերի քիրէճի պէհէր գանթարը	7	10
Պեօյիւք գալըպ էերլի Միւրեֆթէ քիրէմիտի պէհէր պին ատէտի	124	20
Մաքրիքէօյիւ քիրէճի պէհէր գանթարը	4	30
Ինկիլթէրրանըն հօլինկ մալը չիմէնթօ պէհէր ֆըչըըը 180 քիլօ օլմագ իւզրէ	59	10
Գալաս բէնտէլէմէսի պէհէրի իչիւն		7
Չիվիանէ բէնտէլէմէսի		6
Ալթը վէ եէտի արշունլըգ գալաս պիչմէսի	1	4
Կալվանիզլի թէլ նիւմունէսի միւճիպինճէ պէհէր մուրապպա մէթրօսը	8	20
Գուրը թուղլա պէհէր պին ատէտի	140	
Սիմօպըն սըրապէշլիկի պէհէրի	7	20

Պապը վալայի Ֆէթվարբէնահի վէ թէվաբիի իչիւն միւպայաասընա լիւզում կէօրիւլէն պալատէ ճինսը մուհարրէր էշեա, գօմիսիօնը մախսուսա մարիֆէթի իլէ լէտէլ միւնագասա հիզալէրինտէ մուգադդամ ֆիյաթլէ թալիպլէրի էօհտէսինտէ թէգարրիւր իտիւպ, մահը հալը բումինին եիրմի տէօրտիւնճիւ սալը կիւնիւ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկլէրինտէն, թէնզիլաթ իճրա իլէմէք խահիշլէրին բաղար իրթէսի կիւնիւնէ գատար իւմիւր մուհասէպէսինէ միւրաճաաթ իլէմէլէրի վէ եէվմը մէզքիւրտէն սալը կիւնիւնէ գատար տախի եիւզտէ պէշ թէնզիլի լազըմ կէլիպ անտէն սօնրա թէնզիլաթ գապուլ իտիլմէյէճէկի իլան օլունուր։

19 մայիս 1304
1800 2—2

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԵՐԱՍՔԵՐԻ

Ինշաաթը ասկէրիյէ լազըմէսի իչիւն մէվճիւտ միւնագասայա վազ օլունան իքի պին ատէտ մաշունա գալասը իլէ պարթըն գօղուշը վէ ֆիչեօս հաթըլըննըն մայիսըն եիրմի իւչիւնճիւ փազար իրթէսի կիւնիւ գարարը գաթիսի վէ իրթէսի կիւնիւ եիւզտէ պէշ թէնզիլաթըը գապուլ ու իճրա օլունաճաղընտան թալիպ օլանլարըն ինշաաթ տաիրէսինէ միւրաճաաթ իթմէլէրի լազըմ կէլիր։

19 մայիս 1888 1778
Նօ. 11 2—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԵՐԱՍՔԵՐԻ

Սէլանիք վէ մէվադդըի մալիւմէսինտէ պուլունան ասաքիրը Շահանէ հայվանաթը իչիւն պին իւչ եիւզ թէօրթ սէնէսինտէ մուղթաղի էշեար մուլթամիլէ մէվադը պէ մէվադը թէսլիմ օլունմագ իւզրէ ֆիյաթը մալիւմէսի իլէ թալիպի էօհտէսինտէ օլուտուղընտան, ֆիյաթընըն թէնզիլի իլէ իթասընա թալիպ օլանլարըն Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ հէման կէլմէլէրի իլան օլունուր։

18 մայիս 1888 1777
Նօ. 10 3—3

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ՆԱԶՄԱՏՈՒՆ

Ի ՊԱՑՊԱԼ ՀԱՍՈՒՔ
ՖԻՆ ԱՆՃԸԼԱՐ ԵՕԳՈՒՇՈՒ Կ. ՊՈԼԻՍ

Յ. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ

Սոյն կազմատան մէջ կան Եւրոպական նորընտիր և կատարելագործեալ մեքենաներ որոնցմով կը կազմուին և կը յօրինուին

ՃԱՓԱՒՈՐ ԳՆԵՐՈՎ

ԳԻՐՔԵՐ գեղեցիկ և հաստատուն
ՏՈՒՄԱՐՆԵՐ, վաճառականական եւն
ԱՑՑԵՏՈՄԱՆՆԵՐ, խիստ մաքուր և ընտիր։

Յաճախորդաց դիւրութեան համար կազմատունը ունի իրեն կցորդ վաճառատուն մը Թիւ 27 Ֆինճանճըլար-Եօգուշը, ուր կ'ընդունուին յանձնարարութիւնք և ուր կը վաճառուին նաեւ գրագրական ամեն տեսակ պիտոյք, ընտիր թուղթ գրիչ, տումարք, պայուսակ, գրապանակ եւն եւն։ 736

ՏՕՔԹՕՐ ԱՅԷՐԻ

ՉԷՐՐԻ ՓԷՔԹՕՐԱԼՆ

Տօքթօր Այէրի Չէրրի Փէքթօրալը բաղկացող նիւթերը թէ յԱմերիկա և թէ ի Պոլիս հրատարակուած են, ուստի կրնայ մեր մասնագէտ դեղագիրը ստանալ։ Բժիշկներն իսկ կը յանձնարարեն այս դեղը հիւանդներու։ Նշական դեղ ու դարման է հարբուխի, հազի եւ կոկորդի ու կուրծքի հիւանդութեանց․ Բազում վտանգաւոր հիւանդութենէ ազատած են սորա միջոցաւ։ Նոր սկսած թոքախտը կը բուժէ եւ յառաջացեալ թոքախտ ունեցողներու նեղութիւնն ամենայնիւ կը մեղմացնէ։ Դեղավաճառք կը ծախեն։ Այէրի Չէրրի Փէքթօրալը հարցունելու է։ Կեդրոնատեղին է Մինասեան եւ ընկերաց Ամերիկեան վաճառատունն որ ի Ղալաթիա։

Մինասեան եւ ընկերաց Ամերիկեան վաճառատան մէջ կը ծախուին Ամերիկայէն նոր եկած ոսկեզօծ իրեր որք գրեթէ ոսկւոյ նման տեւողական են ու դիմացկուն, ինչպէս են թեւնոցի ու կուրծքի կոճակներ, ժամացոյցի շղթայք կանանց եւ արանց համար, պրօշներ, մանեակներ, օղեր և այլն։ Եկած է նաեւ նորելուկ քարիւղի լամբաներ 60 եւ 80 ճրագի լոյսով։ Ընտիր կարի մեքենաներ։ Մեքենայով կարելու յարմար կակուղ մատամիտներ։ Նորանոր Ամերիկայի գեղեցիկ ժամացոյցներ, եւ այլ ընտանեկան պիտոյից վերաբերեալ բազմատեսակ վաճառք որք չափաւոր գներով կը ծախուին։ 581

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որք կանոնաւորապէս կը քալեն Լիվէրբուլ և Ամէրիկայի մէջ.

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալճէրիան	2500	Ֆավօնեան	3700
Ալզատեան	2500	Ֆլամինեան	3700
Անտալուզեան	2500	Ֆլաւեան	3700
Աթէնեան	2500	Իպէրիան	5500
Արաբեան	3700	Իլլէրիան	5500
Պավարիան	6000	Իստրիան	5500
Պուլկարիան	6000	Լեսպիան	2200
Քասթիլեան	800	Լիկուրեան	2500
Սայփրեան	2000	Լիպան	800
Ցուբոյ	700	Օփորթօ	700
Էճիփշըն	3700	Բէրուեան	3800
Ֆլորիան	3700	Վալէնսիան	6800
Ֆալերնեան	3700	Վիրճինեան	6800

ԱԹԷՆԵԱՆ շոգենաւը, նաւապետ Քրիսթիան, Օտեսայէն տաս կ'սպասուի ամսոյս 31ին ուղղակի Լիվրբուլի համար պիտի բեռնաւորի։

Ֆալէրնեան շոգենաւը, նաւապետ Լաուրանսօն, Լիվրբուլէն ընդհանուր վաճառքով յունիս 5ին տաս կ'սպասուի։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ
ԷՏՈՒԱՐՏ ԼԷՖՈՆԹԷՆ
Գործակալ
Թիւ 3, Մէհմէտ Ալի փաշա խան, Ղալաթիա.

Նաւատէրք, Փարօնայք Ֆրէտ, Լէյլէնտ և ընկ. Լիվըրբուլ

ԱՐԻՒՆԸ ԿԵԱՆՔ Է

ԱՐԵԱՆ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳՈՒՄ Ի ՁԵՌՆ

ROB LECHAUXի, ԽՈՏԵՐՈՒ ՀԻՒԹՈՎ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ

Բուսական ազդու եւ անբաղդատելի մաքրիչ դեղ։
Գրէշսոնի եւ կարմիր Սալսապառէյլի խառնեալ իօտատուր նիւթերով

Բուսական արտադրութիւն, առանց սնդիկի, շոգիով կեդրոնացեալ մասնաւոր գործիքներու մէջ։ ՌՕԲ ԼԸՇՕՆ, բոլոր երկաթախառն ջուրերէն եւ Մորիւ ձկան իւղէն աւելի ազդեցիկ, ոյժ եւ գոյն կուտայ տկար տղայոց եւ անարիւն կանանց, կը կազդուրէ ապաքինողներն եւ ծերունիները. կը զօրացնէ, կը վերանորոգէ արիւնը, եւ բնական կամ ստացական բոլոր անմաքրութիւնները ջնջելով, շուտով կը բուժէ «Վէրքերը, եռքերը, մորթի հիւանդութիւնները, կապոյտ հազը, ինչարգելութիւնը, ճողածութիւնը, կաթին աւրուիլը» եւ այլն։

Կեղծերէն զգուշանալու համար ամեն շիշերու վրայ փնտռել ԻՒՆԻՕՆ ՏԷ ՖԱԲՐԻՔԱՆԻ երաշխաւորութեան կնիքն եւ այս ստորագրութիւնը FLechaux

ՁՐԻԱԲԱՐ կը ղրկուի կարի հետաքրքրաշարժ տետրակ մը (35րդ տպագրութիւն) ՌՕԲ ԼԸՇՕի միջոցաւ ԱՐԵԱՆ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳՄԱՆ վրայ։

Պորտօ, դեղարան Մարիօ Լըշօ, Սէնդ-Քաթրէրին փողոց, 164, Պորտօ։

Նոյն դեղատան մէջ․ ԲՈՏԱՏ ԱՆԴԻ-ՏԱՐԴՌԻԷՕԶ ԼԸՇՕ Մորթի հիւանդութեանց բուժման համար։

Կ. Պոլսոյ մէջ կեդրոնատեղիքն են Քիւչիւքեան եղբարք, Բերա եւ Պոլիս․ Գասպարեան, 13, Պահճէ Գափու․ Պ. Վլոնտիձիանօ եւ ընկ․ 14 Սուլթան Համամ. ի Բերա՝ Քանզուք եղբարք, Մեծ փողոց, 247․ Ն. Թէոտորիտես, Մեծ փողոց, 244․ Իօժէն Տէվլաստաս, Մեծ փողոց, 318։ 1696

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԴԵՂՕՐԷԻՑ

Ժ. ԱԼԷՔՍԵԱՆ

ՄԱՏԱԿԱՐԱՐ ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԾՈՎԱՅԻՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ

Երկու տարիէ ի վեր վաճառատունս փոխադրած եմ Նէնի Ճամիէն Պահճէ Գաբու ձեւող պէյ խանի տան՝ Թիւ 2 մթերանոցը։ Սոյն միջոցին մէջ վաճառատունս իւր դասակարգին մէջ առաջին կարգի եւ ամենաճոխ վաճառատուն մը ըլլալու համար ամեն ջանք եւ զոհողութիւն չեմ խնայած։ Դիմողք խիստ գոհ պիտի մնան վաճառաց մաքրութենէն եւ գներու չափաւորութենէն։ Կը գտնուի Գաղղիոյ, Անգղիոյ եւ Գերմանիոյ հռչակաւոր տանց դեղօրայք․ մեծ քանակութեամբ Լօմպառտայի եւ Բէլժիքայի սիւլֆաթ տը քինին, Նորվեկիոյ զուտ ձկան իւղ, Գաղղիական եւ Անգղիական պատրաստ դեղօրայք (Spécialité), վիրաբուժութեան համար քիմիական գործիքներ, որք իրենց տեսակին շատութեամբ բոլոր Պոլսոյ մէջ գտնուածները կը գերազանցեն, ոսկերիչներու եւ կալվանոբլաստիի համար պէտք եղած գործիքներ եւ դեղեր, Քոնեաքի համբաւաւոր տանց քոնեաքներ, Պորտոյի եւ Մալակայի գինիներ, մեծ քանակութեամբ եւրոպական հանքային ջուրեր, ձուլիչներու համար նիքել եւ անթիմուան, վիրաբուժական քաւչուկի վերաբերեալ ամեն տեսակ գործիք, դեղարանաց մէջ գործածելի պիտոյք, պարապ շիշեր որք մեծ քանակութեամբ կը ծախուին, հականեխական (Anticeptique)ի մէթոտով պատրաստուած Լիսթէրի բամպակներ, եւ նոյն եւայլն։

Ամեն կողմէ յանձնարարութիւնք կ'ընդունուին եւ ուղղակի կը ղրկուին․ մեծ հոգ եւ խնամք կը տարուի հեռաւոր տեղեր երթալիք ապրանաց պնտեղման, ինչպէս յաճախորդք փորձով տեսած են։

Վաճառատանս մէջ կը գտնուի Եւրոպայէն յատկապէս բերուած ծառոց պատուաստի համար պատրաստ խիժ (մաճուն) որ մեծ ծառայութիւն կ'ընծայէ պարտիզպանաց եւ պարտիզատիրաց։ 1669

ՍԴԻՆՖԷԼՏԻ ԳԱՐԵՋՈՒՐ

(ԿՐԱՋ)

ՇԻՇԵՐՈՒ ՄԷՋ

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

ԱՆԶՈՒԳԱԿԱՆ ՅԱՏԿՈՒԹԻՒՆ

Ընդհանուր կեդրոնատեղի
Մ. ՄՈՐԻՃԻՕ ՖՐԱՆԳԼ
Վոյվոտա, Վիզալիս խան, Ղալաթիա, Էլպիկ խանի քով

ՍԴԻՆՖԷԼՏի գործարանն, որ կը գտնուի ԿՐԱՋ քաղաքին մէջ (Ստիրիա), առաջնակարգ հաստատութիւն մ'է՝ 1852ին հիմնեալ, եւ Աւստրո-Հունգարիոյ միւս գարեջրի գործարանաց արտածման մէջ առաջին տեղը կը բռնէ։

Ստինֆէլտի գործարանն 1887ին արտահանած է 45,000 հեքթոլիթր։ 1684

La Compagnie d'Assurences La Mannheim
ET
La Compagnie de Ré-Assurances de Mannheim

Ի ՄԱՆՀԱՅՄ

ԸՆԴԻԼԷՄ ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՎՏԱՆԳԱՑ

Ամբողջ դրամագլուխ	12,500,000 ֆրանք
Պահեստի »	2,825,000 ֆրանք

Կ'ապահովագրուին դրամ, թանկագին մետաղ, արժէթուղթ, գոհարեղէն եւն ապրանքներ, որք յանձնուած են ամենազգի թղթատարական վարչութեանց կամ փոխադրութեան ընկերութեանց։

Վերոյիշեալ ապահովագրութիւնք կը կատարուին La Mannheim Cº d'Assurances et la Cie de Ré-Assurances de Mannheim ընկերութեանց կողմէ որք ի միասին ունին 30,500,000 Ֆրանք։

Կ'ապահովագրուին շոգենաւով, երկաթուղիով առագաստանաւով փոխադրուած ապրանքներ։

Գիները շատ չափաւոր են և պայմանները շատ ազատ։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել առ

Տ. ԼԸՊԷ ԵՒ ՎԻԳԴՈՐ ՈՐԴԻ
Ընդհանուր Գործակալք ի Կ. Պոլիս այս երկու Ընկերութեան

1132

ԱՊԱՀՈՎ ԲԺՇԿՈՒԹԻՒՆ

ՋՂԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Ս. Գուիտոնեան պար.—Լուսնոտութիւն—Արգանդախեղդ—Հիւանդութիւնք ուղեղի և ողնածուծի ջղաձգութիւնք, գլխու պտոյտք, ջղային տագնապք, չլացմունք, քնատութիւն, ուղեղային բորբոքում, սերմնաթափութիւն

ՍԻՐՕ ՀԷՆՐԻ ՄԻՒՌԻ միջոցաւ

Քիմիապէս մաքուր բոդասիոնի պռոմիւրով

15 տարուան ԱՊԱՀՈՎ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ Փարիզի հիւանդանոցաց մէջ գործածութեամբ։
Շատ կարեւոր տեղեկութիւնք կը տրուին փափաքողաց ձրիաբար

Հէնրի Միւռ, ի Բոն-Սէնդ-Էսբրի (Ֆրանսա)

Մեծաքանակ կը վաճառուի ի Դեղագործական Մթերանոցն, 35, Ղալաթիա Մեծ փողոց, Կ. Պոլիս։

Փոքրաքանակ կը վաճառուի ամեն դեղարանաց մէջ։ 816

ՇՆՉԱՐԳԵԼՈՒԹԻՒՆ ունեցողներն, որոց կեանքն աւելի տանջանք մ'է, մշտատեւ չարչարանք մը, ինքզինքնին հանդարտեցնելու պատրուակաւ՝ ինքզինքնին կը թունաւորեն թմրեցուցիչ կազմութիւն ունեցող թուղթերով, փոշիներով, Սիկարէթներով, որոց յաճախակի գործածութիւնը վայրկեան մը կը հանդարտեցնէ զիրենք, այլ ապահովապէս կ'սպաննէ։

ՇՆՉԱՐԳԵԼՆԵ՛Ր

Շնչարգելութեան միակ բուժիչ դեղն է
ԱՍՏԵՂ ՀԵՂՈՒԿՆ
(LA LIQUEUR DE L'ETOILE)

Պ. Ժ. ԼԱՍԴԻ, դեղագործ քիմիագէտ ի ՊՈՐՏՕ

Գրեցէք նմա՝ պատասխանի համար թղթադրոշմով, և ձրիապէս պիտի ստանաք ամեն տեղեկութիւններն իւր դեղին և իւր ազդուութեան բազմաթիւ ապացոյցներուն վրայ։

ՄԱՐԻՕ ԼԸՇՕ, դեղագործ-քիմիագէտ, 164, Սէնդ-Քաթէրին փողոց, ՊՈՐՏՕ։

Կ. Պոլսոյ մէջ կեդրոնատեղիքն են՝ ի Պոլիս, Քիւչիւքեան եղբարք, Եմին Էօնիւ, 77․ Վ. Գասպարեան, Պահճէ-Գափու, 13․ Պ. Պ. Վլոնտիձիանօ և ընկ․, 14, Սուլթան-Համամ.—Բերա, Քանզուք եղբարք, Մեծ փողոց, 247․ Ն. Թէոտորիտես, 244․ Պ. Իօժէն Տէվլաստաս, 328։ 1698

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԵԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՒՔԵԱՆ
Ն. ՔԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիոյ և Բոմպէյի միջև կանոնաւոր [illegible]

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Անտրէ որ մայիս 30ին Մարսիլիայէն և յունիս 6ին Կ. Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Լա Կօլ որ պիտի մեկնի յունիս 11ին։

[illegible]

Նաւուղիներու, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն
ԹԻՆԻՐՕԹ ԲԸՔՊԻԼ
Թիւ 17-18 Քիւչիւք Միլլէթ
Մումհանէ փողոց, Թիւ 14

1606

ՍԳՈԴԻ ՕՇԱՐԱԿ

(EMULSION SCOTT)
ՄՈՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ՁՈՒՏ ԻՒՂ
Իփօֆօսֆիթ տը շօվ և սուտայով
Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԳՈԴԻ և ՊՕՈՒՆԻ, ի Նիւ-Եորք

Կաթին չափ ախորժահամ է

Մորիւ ձկան հում իւղի բոլոր յատկութիւններն զատ, իբօֆօսֆիթներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ Թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճողածութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքները կը տանին զայն։

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։ Գործակատարք են Համմէր և Հիրշէլ, Պոլիս։ 1691

ՖՐԱՆՔՕ–ՀՕՆԿՐՈՒԱԶ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ԻՆՍԹԻՏՈՒԹ

ՀԱՆԴԵՐՁ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԵԱՄԲ

Արտօնեալ դրամագլուխ	20,000,000
Գանձեալ »	10,000,000
Մահուան արկածից դէմ պահեստի	12,000,000

Արեւելից Տնօրէն․ Մ. Լեօմէն Բարարոր
» Աւագ գործակալ և քննիչ․ Մ. Նազարէթ Եազըճեան

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԳԼԽԱՒՈՐ ՔԱՂԱՔԱՑ ԳՈՐԾԱԿԱԼՔ

Տեարք Պալէօզեան և Պալըքճեան Զմիւռնիա․ Գասպարեան և Տամլամայեան Ատանա․ Գ. և Ս. Սեթեան Հալէպ․ Բ. Շէրէֆէտտին և Տէրունեան Ատալիա և Սպարթա․ Սիմէօն Տէյիրմէնճի օղլու Բօնեա, եւն եւն։

Ֆրանքօ-Հունգարական կենաց անանուն ընկերութիւնը խիստ դիւրամատչելի պայմաններով մահուան դէմ ապահովութիւններ կ'ընդունի, նոյնպէս փոքր տղայոց և աղջկանց ի չափահասութեան վճարելի պայմանաւ։

Աւելորդ կը համարիմք ըսել թէ ամեն ընտանեաց և զաւակաց տէր անձանց իբր նախկական պարտականութիւն մ'է տարեկան փոքրիկ զոհողութեամբ մը իւր կեանքն և իւր զաւակաց ապագան ապահովել, կամ ի ծերութեան օրերու և կամ յետ մահու իւր սիրելի կինն և զաւակունքը, աղքատութեան սոսկալի ճիրաններէն հեռի պահելու համար ուստի արգոյ հասարակութեան լուրջ ուշադրութիւնը կը հրաւիրեմք Ֆրանքօ-Հունգարական ընկերութեան շահաւէտ պայմաններուն և վիճակահանութեան մասնաւոր տեսակներուն որ մէն մի տարի Պիւտափէշթի մէջ ի ներկայութեան կայսերական պաշտօնէից տեղի կունենան, մէն մի շահող թիւ 100 անգլիական ոսկի շահելու պայմանաւ։

Աւելի ընդարձակ և կարեւոր տեղեկութիւններ ստանալու համար պէտք է դիմել առ վարչութիւն։ Ամեն լեզուէ յայտագրութիւնք ձրի կը տրուին։

Գոհունակութեամբ կը ծանուցանեմք յարգոյ հասարակութեան թէ, ընկերութեանս 1885 յունվար 1էն մինչ 1886 տարւոյն յունվար 1ի ընդհանուր գործողութեանց հաշուեցուցակին, (վաւերացեալ Աւստրիոյ-Հունգարական կառավարութեան Ներքին Գործոց Նախարարութենէն) պահեստի գումարին վրայ 2 միլիոն ֆրանքի պատկառելի գումարի մը յաւելում գոյացած է, որով անցեալ տարւոյն 10 միլիոն պահեստի գումարը ներկայիս 12 միլիոն է։ 654

HUILE DE FOIE DE MORUE DÉSINFECTÉE

ՇԷՎՐԻԷԻ ՄՈՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ԻՒՂ ՔՏՈՒԱԾ

de
CHEVRIER

Առաջնակարգ դեղագործ ի Փարիզ, ասպետ Պատուոյ լեգէոնի, վարձատրեալ Բ. կարգի Մէճիտիէով, քոմանտէօր Իզապէլ-լա-Գաթոլիք պատուանշանին։

ՃԵՐՄԱԿ ԵՒ ԹՈՒԽ

Մորիւ ձկան իւղը [illegible] զտելով, Պ. Շէվրիէ այդ հեղուկին տուած է ախորժելի համ և հոտ, միանգամայն աւելցնելով անոր բուժիչ յատկութիւնները։

Այս գիւտին պատճառաւ հնարիչը մեծամեծ վարձատրութիւններ ստացած է, միտալ և պատուոյ վկայական։

Ամբողջ աշխարհիս բժիշկք կը նախադասեն զայն ամեն տեսակներէն։

ԵՐԿԱԹԱԽԱՌՆ

Պ. Շէվրիէ իւր գիւտը կատարելագործած է [illegible] Մորիւ ձկան երկաթախառն իւղ մը պատրաստելով։ Հակառակ այս յաւելման, իւղը դիւրաւ կը մարսուի և բնաւ պնդութիւն չպատճառեր։ Ուստի նախընտրելի է միւս բոլոր երկաթախառն պատրաստութիւններէն և յաջողութեամբ կը գործածուի Թոքախտի, Պրոնշիթի, Վատութեան և Խոյլի համար։ Մանաւանդ կը յարմարի տկարակազմ անձանց։ 711

Ընդհ. մթերանոց, կեդր. դեղրն. Ն. ԹԷՕՏՈՐԻՏԷՍ, 244, Մեծ փողոց Բերայի, Կ. Պոլիս
Միեւնոյն դեղատան մէջ կը գտնուի նաեւ ՇԷՎՐԻԷի կազդուրիչ ԳՈԳԱՅԻ ԳԻՆԻՆ։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԻ

ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ

1686

1888 ՄԱՅԻՍ 5 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ ՕՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ ՄԻՆՉԵՒ 2 ՅՈՒՆԻՍ

Վօսփօրէն ելնող շոգենաւեր

12 — Արնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք.
12 — Ենիմ. Մեղ. Պէօյիւք. Թար. Ենիք. Ստէն. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիքթաշ
12 — Վանիք. Չէնկէլ. Պէյլէր. Գուզկ. Գապաթ.
12 — Պէյգ. Բաշչապ. Չուպ. Գանլըճ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկէլ. Պէյ. Գուզ.
1 30 Ենիմ. Մեզարպ. Պէօյիւքտէրէ Թարապ. Ենիք. Միրկ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնավ. Գուրուչ. Օրթա. Պէշիք.
2 — Ենիմ. Մեզարպ. Պէօյիւք. Թարպ. Պէյգ. Բաշչապ. Չուպուգլը Գանլը. Ա. Հիսար Գանտ. Վանի. Չէնկէլք. Պէյլէր. Գուզկ. Իւսկիւտար
3 — Ենիմ. Մեզպ. Պէօյիւքտ. Թարպ. Ենիք. Ստէն. Միրկ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիք.
4 15 Գավագներ Ենիմ. Մեզարպ. Պէօյ. Թար. Ենիք. Ստէն. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիքթաշ
5 15 Պէյգօզ. Բաշչապ. Չուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Պէշիք.
5 30 Ենիմ. Մեզպ. Պէօյիւք. Թարպ. Ենիք. Ստէն. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիքթաշ
7 — Ենիմ. Մեզարպ. Պէօյիւք. Թարապ. Պէյգ. Բաշչապ. Ենիք. Միրկ. Գանլըճ. Ռ. Ա. Հիսար Գանտիլ. Արնավ. Չէնկէլ. Պէյլ. Օրթ. Գուզկ. Պէշիք. Իւսկ.
7 45 Ա. Գավ. Մեզարպ. Պէյիւք. Թարապ. Ենիք. Միրկեօն Ռ. Հիսար Արնավուտ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիկ.
9 — Պէօյ. Թար. Պէյգօզ Բաշչապ. Չուպուգլը Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Իւսկ.
9 — Ենիմ. Մեղ. Պէօյիւք. Թար. Ենիք. Ստէն. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնվա. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիք.
10 — Մեզարպուռնու. Պէօյիւք. Թարապ. Ենիք. Միրկ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք.
11 — Մեզպ. Պէօյիւքտ. Թարպ. Արնվ.

Կամուրջէն մեկնող շոգենաւեր

1 — Պէշիք. Օրթ. Արնվ. Ռ. Հիսար Պօյաճ. Ենիք. Թարպ. Պէօյիւք. Մեզպ. Ենիմ. Ռ. Ա. Գավաք
2 15 Պէշիք. Օրթաք. Արնավ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Ստէնիա Ենիք. Թարպ. Պէօյտ. Մեզարպ. Ենիմ.
2 45 Գապաթ. Իւսկ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյ. Չէնկէլք. Արնավ. Գանտ. Ա. և Ռ. Հիսար Գանլըճ. Միրկ. Ենիք. Բաշչապ. Պէյգ. Թարապ. Պէօյիւք. Մեզարպ. Ենիմ.
3 30 Իւսկ. Գուզկ. Պէյլ. Չէնկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլ. Չուպ. Բաշչ. Պէյգօզ
4 — Պէշիք. Օրթ. Գուրուչ. Արնվ. Պէպէք Ռ. Հիսար Պօյաճ. Միրկ. Ստէն. Ենիք. Թրպ. Պէօյիւք. Մեզպ. Ենիմ.
5 40 Գապ. Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Ենիք. Պէյգ. Թարպ. Պէօյ. Մեզարպ. Ռ. և Ա. Գավաք
7 — Պէշիք. Իւսկ. Գուզկունճ. Օրթաք. Պէյլէր. Չէնկէլ. Արնավ. Գանտլ. Ա. և Ռ. Հիսար Միրկ. Ենիք. Թարպ. Պէօյիւքտ.
8 30 Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնավ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Ենէն. Թար. Մեզ. Պէօյ
9 30 Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Ենիք. Թար. Մեզպ. Ենիմ.
10 — Գապ. Գուզկ. Պէյլէր. Չէնկ. Վան. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլըճ. Չուպուգլը Բաշչապ. Պէյգ. Թար. Մեղ. Ռ. և Ա. Գավաք.
10 15 Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ. Պէպէք Ռ. Հիսար Պօյաճ. Ստէն. Ենիք. Թարապ. Պէօյիւք. Մեզարպ. Ենիմ.
11 — Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկեօն Ենիք. Թարապ. Պէօյիւք. Մեզարպ. Ենիմ.
11 — Գուզկ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլըճ. Չուպ. Բաշչապ. Պէյգ.
11 30 Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլէր. Չէնկ. Վան.
11 45 Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ. Պէպէք.
12 — Պէշիք. Օրթ. Գուրուչ. Արնվ.